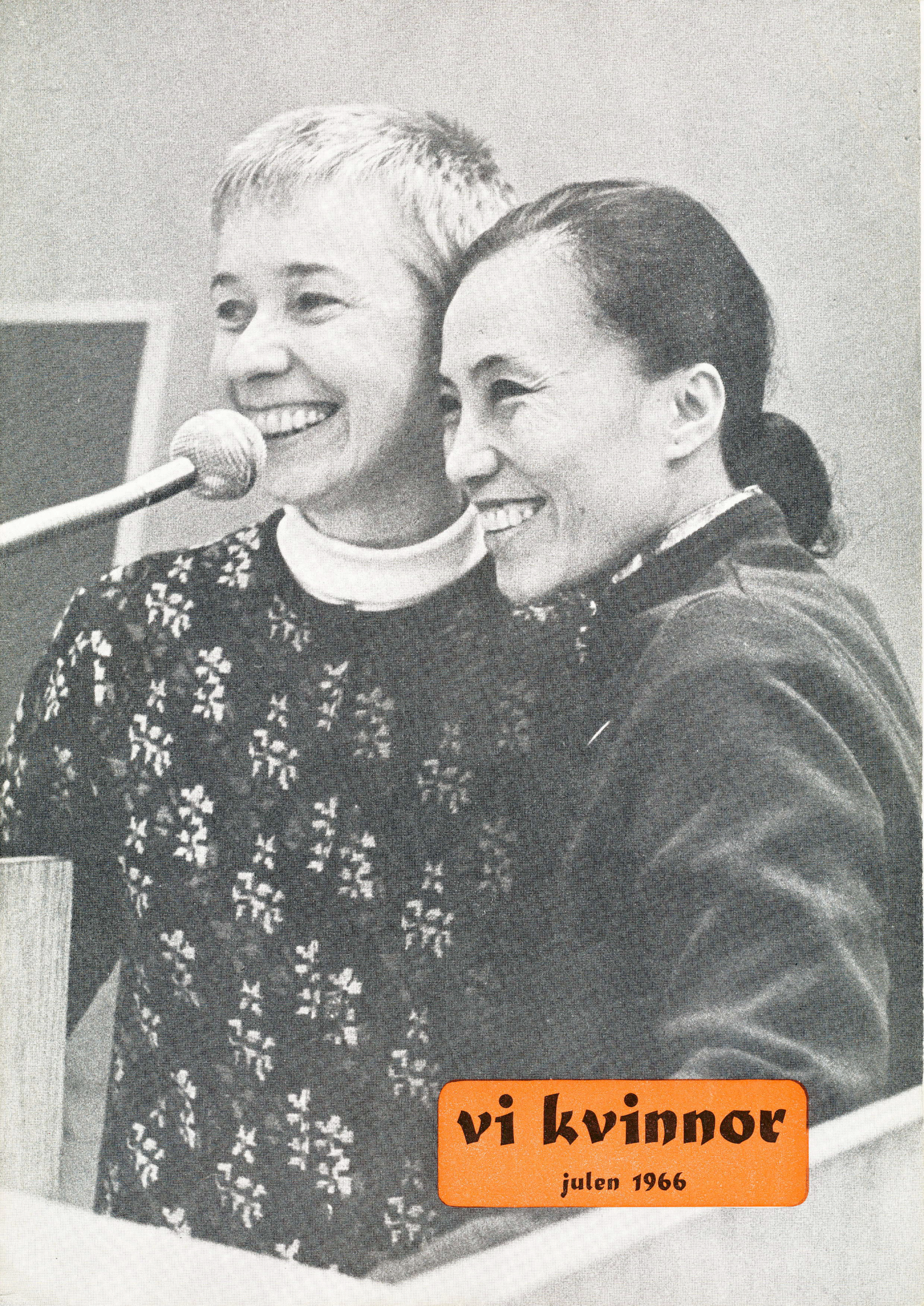

vi kvinnor

julen 1966

Matjournalisten Yvonne Sensoli

”Tre Ess Lyx är ett matfett med egenskaper som varje husmor kan glädja sig åt. Själv uppskattar jag mycket den goda, färska smaken med precis lagom sälta. Och så är Tre Ess Lyx vegetabiliskt! Bekvämt att breda: till både små fina sandwiches, mustiga varma smörgåsar och till kexen på ostbrickan. Förpackningen i guldfolie är tilltalande och bevarar smak och arom. Ett ytterligare plus är den upplysande, tydliga faktaredovisningen på paketet om näringsvärde och lämpligaste förvaring.”

**alltid färskt . . . gott
. . . nyttigt!**

■ Tre Ess Lyx tillverkas av de finaste råvaror. ■ Endast vegetabiliskt fett, innehållande ca 16% linolsyra och totalt ca 20% fleromättade fettsyror. ■ Tre Ess Lyx tillverkas i takt med efterfrågan och är därför alltid färskt. ■ Guldfoliepaketet bevarar den friska aromen och skyddar mot skadlig inverkan av ljus och luft. ■ Tre Ess Lyx är lätt att breda. Fast men ändå smidig konsistens. ■ Tre Ess Lyx har högt näringsvärde. Vitaminhalten är lika hög året om. ■ Tre Ess Lyx har lagom sälta och härlig, frisk smak.

smak och fakta talar för Tre Ess Lyx

för en lycklig barndom

Dr Gustav Jonsson, mme Nguyen Thi Binh, Sydvietnam
och mme Eugénie Cotton.

3—6 oktober samlades i Stockholm kvinnor och en och annan man från 55 länder från världens alla delar för att diskutera barnens situation i dagens värld. Som vi skrivit om förut beslöts denna konferens när Kvinnornas demokratiska världsförbund firade sitt 20-årsjubileum i Salzburg i oktober 1965.

Under det år som gått har konferensen förberetts i en rad länder, Japan, Syd- (FNL) och Nordvietnam, Israel, Mexico, Angola, Frankrike, Uruguay, Tyskland, Schweiz, Skandinavien och Finland genom möten och andra manifestationer. Det var en imponerande mängd delegater som samlades i Medborgarhuset i Stockholm den 3 oktober. Från Afrika kom representanter från Algeriet, Sydafrika, Angola, Guinea, Mali, Förenade Arabrepubliken, Sierra Leone, Sudan, Tchad och Tunisien. Amerika företrädades av deltagare från Argentina, Brasilien, Chile, Costa Rica, Kuba, Ecuador, Förenta Staterna, Mexico och Uruguay. Asien representerades av Ceylon, Indien, Irak, Iran, Israel, Japan, Mongoliet, Nord- och Sydvietnam, Australien och nästan samtliga europeiska stater var givetvis representerade. Flertalet av de närvarande var lärare, läkare, socialarbetare eller representanter för olika kvinnoförbund.

Medborgarhusets stora sal, vanligen ganska grå och trist, var festligt dekorerad med teckningar utförda av svenska barn i färger som tävlade med de afrikanska delegaternas prunkande

dräkter. Sällan har den salen lyst så i alla regnbågens nyanser.

Öppningstalet hölls av SKV:s hedersordförande, **Andrea Andreen**. Hon hälsade alla välkomna till Sverige, och till denna viktiga konferens för barnens bästa. Hon påpekade nödvändigheten av födelsekontroll och vikten av att ta hand om de barn som finnes. Föräldrarna behöver hjälp med deras uppfostran, särskilt under de viktiga förskoleåren. Hon berörde också krigets förödande inverkan på barnen.

Efter öppningsanförandet följde sedan åtta huvudrapporter. KDV:s ordförande **Mme Eugénie Cotton** talade om "Nödvändiga livsvillkor för att säkra alla barn en harmonisk utveckling", den indiska parlamentsledamoten för kongresspartiet **Shyam Kumari Khan** om "Barnens hälsa i dagens värld", professor **Arturo Baeza Goni**, Chile, om "Barnens hälsotillstånd i Latinamerika", **Mme Madeleine Soumah**, Guinea, om "Barnens hälsa i Afrika". **Nguyen-Khan-Phuang**, Sydvietnam, berättade om barnen som offer för USA:s krigshandlingar i Sydvietnam och **Phan-thi-An** från Nordvietnam berättade om barnens öden under de fruktansvärda amerikanska anfällen; delar av talen från Vietnam återger vi nedan. **Mme Hélène Dazy**, generalsekreterare i lärarnas internationella fackliga organisation (FISE) gav en översikt över skolsituationen och **dr Janeira Koblewska** från Polens pedagogiska institut talade om olika fritidssysselsättningar.

Inför plenum talade också **dr Gus-**

tav Jonsson från Skå om ungdomsbrottsligheten och **Madeline Duckles** från USA om kampen mot vietnamkriget. De sista två talen återges i huvudsak i detta nummer av "Vi kvinnor".

Två av de fyra dagarna hölls plenarsammanträde, i övrigt arbetades i kommissioner, en för pedagogiska frågor, en för hälsofrågor och en som särskilt behandlade Vietnam.

Att redogöra någorlunda utförligt för dessa intressanta och innehållsrika rapporter liksom för kommissionernas diskussioner är givetvis alldeles omöjligt av utrymmesskäl. Jag får nöja mig med att plocka ut vad som förefallit mig intressantast, dessutom publicerar vi som redan sagts delar av vad som synes vara de viktigaste talen, väl vetande att urvalet är subjektivt och kanske godtyckligt.

Mme Cotton redogjorde i sitt tal för FN:s deklaration om barnens rättigheter, antagen av Generalförsamlingen 1959. Man väddar där till föräldrar, män, kvinnor, samhällen och regeringar att erkänna dessa rättigheter och respektera dem.

Alla barn skall ha samma villkor oavsett ras, hudfärg, kön, språk och religion, de skall åtnjuta erforderligt skydd, och ha alla möjligheter att utvecklas fysiskt och psykiskt. De har rätt till tillfredsställande föda, bostäder och hälsovård. De har rätt till skolundervisning, till lek och vila, de får ej utnyttjas och inte utsättas för våld eller grymhet.

År 1965 antogs ett ungdomsmanifest som bl. a. innebär att ungdomen

måste få känna ansvar för den värld den snart skall överta. FN:s underorganisationer, FAO, vars uppgift är att bekämpa hungern, UNESCO, organisation för uppfostran, vetenskap och kultur, och UNICEF, som har hand om hjälpen till barnen, är de som närmast skall arbeta för förverkligandet av barnens rättigheter.

Hur är nu det verkliga läget? Man kan säga att hela barnkonferensen utgör ett svar på den frågan.

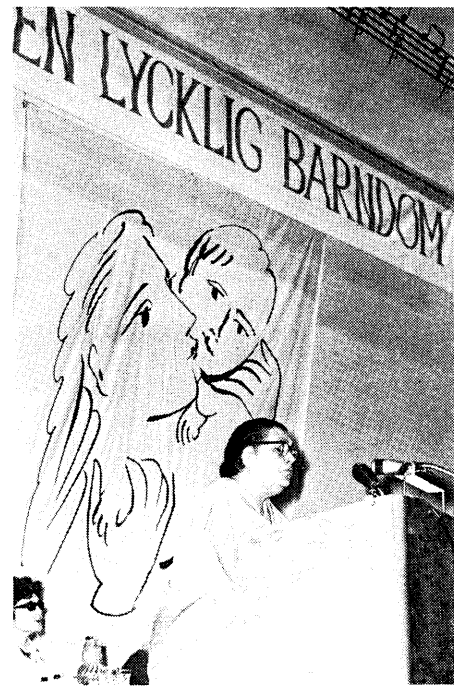
En miljard barn lever på jorden, av dem hungrar 600 miljoner. Av jordens tre miljarder människor är det bara en miljard som har tillräckligt med föda.

I Vietnam utsätts barnen för de fruktansvärdaste krigshandlingar, och vi kan inte blunda för den oerhörda risk som föreligger för alla barn i världen, om den ohyggliga amerikanska eskalationen får utvecklas till ett världskrig.

Mme Cotton erinrade också om det förtvivlade läget för barn till politiska fångar i Grekland, Spanien, Portugal och Sydafrika.

I många länder, speciellt i Asien, Afrika och Latinamerika, är nöden så stor att två tredjedelar av alla barn svälter. Spädbarnsdödligheten är fruktansvärd. I många afrikanska länder är spädbarnsdödligheten 27 per tusen bland den vita befolkningen och 400 per tusen bland den färgade befolkningen — som jämförelse kan anmärkas att den i Sverige är 15 per tusen.

Barnarbetet florerar i u-länderna, i vissa länder utgöres enligt ILO en femtedel, en fjärdedel och ända upp till en tredjedel av arbetsstyrkan av barn och

ungdom. En följd därav är bl. a. att ända upp till hälften av barnen inte har någon möjlighet att besöka skolor.

Vad regeringarna i världsmåttstock ger ut för barnen utgör inte ens en tiondel av rustningskostnaderna.

Professor Goni, Chile, berörde i sitt tal om situationen i Latinamerika även den höga barn- och spädbarnsdödligheten beroende på undernäring, otillräcklig hygien, dåliga bostäder och läkarbrist. Mer än 40 procent av befolkningen består av barn och ungdom. Befolkningstillväxten är 2,7 procent, en av de högsta i världen. I Sverige är den 0,6 procent (0,9 procent om de inflyttade medräknas).

Akut undernäring överväger som symtom på barnsjukdomar, bland de sjuka spädbarnen led två tredjedelar av otillräcklig föda.

I Santiago de Chile visar minst en tredjedel av skolbarnen uppenbara symtom på undernäring.

Madeleine Soumah, Guinea, berättade om vad som göres i några av Afrikas nya stater för barnens skydd, särskilt berörde hon förhållandena i sitt eget land, Guinea. Man har arbetsskydd för blivande mödrar och barn, ledigt från arbetet med lön 12—14 veckor kring förlossningen och fri läkarvård under havandeskapet. Familjebidrag ges, skolplikt föreligger, man inrättar daghem och har hälsokontroll. Man stimulerar mödrarna att amma sina barn och arbetar för upplysning om hygien och rätt kost. Samarbete med UNICEF föreligger i en rad stater, t. ex. Nigeria, Senegal, Guinea. Särskild vikt lägges vid inrättandet av central för socialvård och barn- och mödraskydd.

I dr Janeira Koblewska, Polen, tal fäste jag mig särskilt vid några uppgifter om barns TV-tittande. Särskilt intresserade tycks barnen i åldern 5—12 år vara. En undersökning utförd i Kanada och USA 1959—61 visar att 5—6-åringar i genomsnitt tittar på TV två timmar dagligen och 7—12-åringar tre till fyra timmar. En engelsk undersökning visar att 5—11-åringar ser på TV upp till tre till fyra timmar om dagen.

I Polen och andra socialistiska länder har man kommit till liknande resultat. Talaren ansåg inte att TV-tittandet inverkat på barnens val av allvarigare litteratur, t. ex. populärvetenskap, men en viss fara för passivitet föreligger givetvis. Man inser också vikten av kvalitén på barnprogrammen.

Världskonferensen antog en appell där man fastslog att FN-deklarationen om barnens rättigheter långt ifrån förverkligats. Man vänder sig mot oerhörda mängder livsmedel förstöres, medan miljoner människor hungrar. Kapprustningen gör att militärbudgeterna

Delegaterna mme Jeanne Cisse och mme Madeleine Soumah-Faber från Guinea.

Mme Ioana Boga från Rumänien och mme Aoua Keita från Mali.

Mrs Shyam Kumari Khan från Indien.

uppgår till enorma summor, medan för människorna livsviktiga behov ej tillfredsställes. Man vänder sig mot kolonialism och neokolonialism och mot det fruktansvärda krig USA 10.000 km från sina gränser för mot det vietnamsiska folket. Rekommendationer om skola och uppfostran samt nödvändiga

levnadsvillkor för all världens barn antogs även.

Slutligen antogs ett upprop med krav att stoppa aggressionen i Vietnam och dra tillbaka de amerikanska trupperna och rädda Vietnams barn från krigets fasor till ett liv i fred och lycka.

Eva Palmaer

barnens hälsa i dagens värld

Utdrag ur Mrs Kumari Khans
rapport om barnens hälso-
tillstånd i hela världen.

Det totala antalet barn (under 18 år) i världen har nyligen uppskattats till 1.000 miljoner — men det är ett tragiskt faktum att, trots alla ansträngningar 600 av dessa miljoner lider av sjukdom och hunger. År 1959 antog FN Deklarationen om barnets rättigheter där stadgans sektioner 4 och 5 behandlade barnens hälsobehov. Länder som redan uppmärksammat detta program började ge det prioritet och barnet som alltid varit landets största tillgång började bli föremål för landets främsta intresse. Man insåg att en tredjedel av världens befolkning är under 18 år och att det stora problemet om barnens hälsa är ytterst betydelsefullt om en nation skall kunna göra avsevärda framsteg. — — —

Ett av vår tids mest spännande problem är bra bostäder med hygieniska anordningar. Ju mer komplicerad civilisationen blir och ju större städerna dess större blir barnens problem genom brist på utrymme, brist på rent vatten och brist på renhållning. Frankrike, där 73 procent av bostäder saknar WC och 42 procent rinnande vatten, är ett typiskt exempel. I Haiti har bostadskrisen lett till stigande hyror så att ett litet bekvämt hus, hygieniskt tillfredsställande kostar mer i hyra än en genomsnittlig arbetarlön! I Angola är halmhyddor, illa byggda med dålig ventilation lantbefolkningens lott medan byarna omges av dammar med stillastående vatten, avträden saknas och husdjuren ofta delar rum med sina ägare.

Särskilt allvarlig är bostadssituationen i Asiens växande städer. De slumområden som utvecklats har mycket begränsade bekvämligheter och än mindre hygieniska anordningar. De har varken avlopp eller soptunnor. På Filippinerna lever 15 procent av den totala befolkningen i slumbostäder, i Pakistan 28 procent och i Indien fann man år 1961 att en fjärdedel av befolkningen i Kal-kutta levde i slumområden med en folktäthet på cika 1000 personer per 0,4 hektar. Det har på sista tiden uppskattats att Asien har den ojämförligt största bostadsbristen i världen. Enligt en ungefärlig beräkning har endast 60 procent av stadsbefolkningen och 50 procent av lantbefolkningen bra bostäder.

Återstoden har antingen inga bostäder alls eller bor ohygieniskt och alltför trångt.

Med en hygienisk bostad sammanhänger nära kravet på vattenförsörjning och sanitära anordningar för att oskadliggöra bakteriehaltigt avfall. På Ceylon beror 30 procent av sjukdomarna på vattenbakterier. I Indien finns vattenledning i 50 procent av hus i städer medan det på landet är ovanligt med tillgång på rent dricksvatten från kranar eller borrhunnar. I Jordanien får 71 procent av befolkningen sitt dricksvatten från floder eller kärr. Öppetstående vattensamlingar delas med husdjur, används för tvätt, bad m. m. Det är så ont om vatten att människor kan byta kläder bara varannan månad och är lyckliga om de kan få mer än ett bad på flera månader! Vattenbrist leder till brist på sanitära anordningar och i flertalet asiatiska länder är dålig hygien huvudorsak till sjukdomar som diarré, tarmkatarrer, dysenteri och kolera.

En annan mycket viktig faktor av stor betydelse för barnens hälsomöjligheter är befolkningsutvecklingen. F. n. växer Asiens befolkning snabbt i skarp motsättning till västliga länder. — — — Bördan av en stor familj leder i underutvecklade länder till lägre ekonomisk standard och när därtill kommer brist på arbete uppstår ett allvarligt läge. Så hindras barnen från att växa upp friska. Procenten barn i en befolkning är också av vikt. I Latinamerika är enl. siffror från 1965 43 procent av befolkningen under 14 år. Enbart i Argentina finns 4,2 miljoner barn mellan 6 och 14 år; i Mexico fanns 1960 16 miljoner barn med en årlig ökning av 3,6 procent. I Indien var 1961 41 procent av befolkningen barn under 15 år medan i utvecklade länder proportionen mellan barn och vuxna ligger omkring 30 procent.

Spädbarnsdödligheten har sjunkit snabbt under senare år. — — (I det följande ges antalet döda i 1:a levnadsåret på 1000 levande födda år 1963 när ej annat anges. övers. anm.) I Storbritannien 22, i Sovjetunionen 31, i USA 25, i Norge 16,9, i Sverige 15, i Östtyskland 24, i Australien 19,5.

I skarp kontrast till dessa låga siffror för spädbarnsdödlighet står de man får från Latinamerika, Afrika och Asien. Argentina har 60,5 för 1962 men i nor-

ra Argentina dör 200 av 1000 födda före ett-årsåldern! I Mexico är siffran så hög som 68. I Sydafrika är talet för vita lågt — 24, men för afrikaner ligger siffran mellan 61 och 400 beroende på plats. I Angola under kolonialvälde är den över 60 procent! I Asiens utvecklingsländer är bilden lika dystert. Indien har 126 döda på 1000 födelser och Pakistan 155 döda på 1000 levande födda (Indiens siffra är 83 för 1962. övers.) Japan är ett undantag med 23.

Praktiskt taget två tredjedelar av världens folk — innefattande tre fjärdedelar av dess barn — lever i ekonomiskt och industriellt underutvecklade länder och 35 procent av jordens befolkning lever i tropiska och subtropiska områden. — — — Tarmåkommor, dysenteri, äggvitebrist i födan hos för tidigt använda barn i städer är huvudorsaker till spädbarnsdödlighet. Brist på läkare är en annan orsak. Skillnaden i antalet läkare är kolossal inom de 4 kontinenterna Afrika, Asien, de båda Amerika och Europa, 1963 fanns det i Sydafrika 8.468 allmänpraktiker och 1.797 specialister av vilka vid slutet av 1964 endast 103 var afrikaner. Befolkningstalet per läkare var i Niger (Afrika) 103.000 på en; i Syd-Vietnam 29.000 per läkare. I Guatemala 6.400 invånare per läkare; i Sverige 1.100 invånare per läkare. Det finns också skillnader mellan land och land inom en kontinent. Förenade Arabrepubliken har t. ex. 2.600 invånare per läkare och Japan 930 per läkare. Sovjetunionen har 310 personer per läkare och USA 780 personer per läkare. Läget på landsbygden är sämre än i städer eftersom tränad personal har en tendens att stanna i städerna. Efterblivna och underutvecklade länder behöver fler läkare, fler arbetare i hälsovård och bättre organisation av den — det kommer att ta årtionden — — —

Några ungefärliga siffror kan ges för att antyda betydelsen för världen av vissa sjukdomar som allvarligt skadar kvinnors och barns hälsa. Man beräknar att hälften av jordens befolkning hotas av malaria, trakom (en ögonsjukdom) angriper 400 miljoner människor och bilharziasis (orsakad av en liten inälvsmask övers.) angriper 150 miljoner, främst barn. Aktiv tuberkulos finns hos 1/2 till 1 procent av världens vuxna och barn i kontakt med dem hotas av infektion. Man beräknar att 10 till 12 miljoner människor lider av lepra (spetälska) vilket betyder att ett motsvarande antal barn hotas därav. Hunger är emellertid en av de viktigaste av de faktorer som bidrar till barns lidanden i mindre utvecklade länder. Undermålig föda är en mycket försätlig långsamt verkande sjukdomsorsak som fullständigt underminerar kroppens motståndskraft. — — —

höjd levnadsstandard - ökad ungdomsbrottslighet?

Dr Gustav Jonssons anförande vid internationella barnkonferensen.

Först några personliga ord, en bekän- nelse. I går när jag satt här och lyssna- de till era rapporter från många länder över hela världen — rapporter om svält, krigstid, sjukdom — då skändes jag, skändes verkligen eftersom vi i vå- ra rika länder här i Skandinavien, i vårt överflödssamhälle inte har dessa elementära problem om liv och död. Våra problem ter sig så små, så obe- tydliga.

Men icke desto mindre är det må- hända av ett visst intresse för oss alla att få veta något om de speciella barn- problem som uppstår i överflödssam- hället.

I Sverige liksom i många andra väst- länder möter vi ett oväntat och en smula överraskande fenomen: den höj- da levnadsstandarden åtföljs av en sam- tidig ökning av ungdomsbrottsligheten.

FN:s Europaråd har på basen av ett frågeformulär till olika europeiska län- der sammanfattat problemet i följande ord:

”Den mest iögonenfallande faktor som framgår av svaren är kanske att en allmän förbättring av ekonomiska

levnadsvillkor ej med nödvändighet le- der till en minskad ungdomsbrottslig- het. Vissa tecken tyder tvärtom på att en hög levnadsstandard kan skapa sina egna problem. Eller är det blott så att gamla olösta problem, täckta av nöd, framhävs starkare när väl nöden är lindrad?”

Detta är alltså problemet, vårt be- kymmer i välfärdsstaten — att barn och ungdom tycks vara missanpassade of- tare när materiella behov är bättre till- godosedda.

Flera undersökningar, gjorda även i Sverige, antyder emellertid att frågan har en annan aspekt.

Först och främst är det endast en mycket liten minoritet av barnen som framhärdat i brottslighet även om näs- tan alla av dem stjal eller gör något an- nat ont under sin barndom. I Sverige är inte mer än två till tre procent fram- hårdande lagbrytare. Men den skada denna minoritet, hur liten den än må vara, vållar samhället är proportions- vis mycket större än gruppens verkliga storlek. Varför?

Jag tror inte att någon verkligen vet hela svaret. Kanske kommer ingen nå- gonsin att kunna ge svaret eftersom problemet är mycket komplicerat. Det kan inte finnas endast ett svar, en enda förklaring, det finns en mängd bidra- gande faktorer.

Några av dessa bidragande faktorer är, tror jag, av särskilt intresse för oss alla på grund av sin innebörd. Låt mig berätta för er om dem från min egen erfarenhet som läkare för missanpassade och brottsliga barn, ”barn som hatar” som någon har kallat dem.

Det är intet tvivel om att dessa brottsliga pojkar och flickor tillhör fam- iljer med tre eller fyra utmärkande drag: För det första fattiga familjer. Det må vara nog att säga att dessa fam- iljer har lägre inkomst än den genom- snittliga och har varit i trängande be- hov av ekonomisk hjälp från samhället fyra till fem gånger så ofta som vanli- ga familjer.

För det andra familjer där fadern är kriminell eller alkoholist tre till fyra gånger oftare än fäder i allmänhet. För det tredje, psykiska sjukdomar eller nervösa rubbningar förekommer i för-

äldrarnas levnadshistoria i mer än hälft- en av fallen — en fruktansvärt hög siffra. Och slutligen, familjer där både barnens och föräldrarnas skolutbild- ning är mycket sämre än barns och för- äldrars i allmänhet.

Och jag anser det vara en synnerli- gen viktig upptäckt i samband med des- sa undersökningar att man kan finna samma faktorer — fattiga människor, alkoholister eller kriminella, nervösa personer, obildade mäniskor ej blott bland barnens föräldrar utan också bland deras far- och morföräldrar. Det innebär att samhället kommit till korta under generationer, ett asocialt arv mitt i välfärdssamhället.

Om man betraktar problemet ur den- na synvinkel — problemet om ökad brottslighet mitt i välfärdsstaten — så finner man lätt att nyckelproblemet inte är en fråga om högre levnadsstan- dard utan en fråga om lägre levnads- standard för en minoritet jämfört med majoriteten av landets invånare. Nat- urligtvis har denna minoritet i Sverige en mycket högre levnadsstandard än människor i allmänhet för åtskilliga år sedan men självfallet jämför de sin lev- nadsstandard inte med den som gällde för människor de aldrig sett — de ser på sina grannar, sina skolkamrater och människorna i deras omedelbara om- givning och så känner de sig under- lägsna och besvikna på mycket goda grunder.

Detta är grundproblemet, anser jag. Det finns där i varje land som efter- strävar en bättre levnadsstandard. Man kan benämna det med den sociallogiska termen status-frustration eller, anser jag, med den gamla marxistiska termen alienation, främlingskap, och jag anser att den ökade ungdomsbrottslighet vi ser i våra överflödssamhällen endast är en sida av ett mera fundamentalt pro- blem.

Jag började med ett personligt utta- lande, en bekännelse. Jag skulle vilja sluta mitt anförande på samma sätt: i era s.k. underutvecklade länder, där ni börjar bygga upp ett nytt samhälle har ni kanske en bättre utgångspunkt än vi har i vårt överflödssamhälle med dess inneboende problem om alienation, en skiljemur mellan några av samhällets medlemmar och samhället självt.

Madeline Duckles, en av de tre kvinnor från USA som deltog i barnkonferensen talade å WISP:s vägnar.

Det är svårt för en amerikansk kvinna att tala här i närvaro av Vietnams heroiska kvinnor. Vi vet till fullo att vi ej blott bär ansvaret för det vietnamesiska folkets lidanden utan att vi bidrar till den förfärliga situationen i Afrika, Latinamerika och Centralamerika och vi hoppas att ni tack vare ert hjärtas storsinhet skall kunna förlåta oss de brott som begås i vårt namn.

Vi har under dessa dagar sysslat med barnens välfärd. Under hela konferensen har kriget i Vietnam varit det främsta ämnet i våra tal och i våra tankar, ty Vietnams barn vägras icke endast de grundläggande villkoren för ett gott liv utan livet självt. De som överlever bombanfallen och brännskadorna av napalm och fosfor är lämnade stympade till kropp och själ utan hopp om andrum så länge kriget fortsätter. Genom hela mänsklighetens historia har krig varit grymma och den oskyldiga civilbefolkningen har alltid varit offer. Men användningen av modern teknisk kunskap för militära ändamål har gjort detta krig slutgiltigt till ett krig väsentligen mot barnen.

Att vårda offren för krigets grymhet är endast en liten del av det arbete som måste göras. Det är mot kriget självt, den fundamentala grymheten vi protesterar. För att nå resultat behöver vi hjälp av **alla kvinnor** i alla länder. Visserligen är det sant att Förenta Staterna är krigets föröware men andra nationer ger sitt stöd. Även länder som ej lämnar militär hjälp men är ekonomiskt beroende av Förenta Staterna främjar aggressionen genom sin passivitet. Må folken i Sverige, Italien, England, Västtyskland och alla andra tala ut. Vi uppmanar även er att protestera, att kräva av era regeringar att de skall ha mod att tala sanning till den maktige.

I Förenta Staterna har vi kvinnor varit motståndare till kriget från dess första början. Vi märkte hur det tillkom med hjälp av lögnar, bedrägeri och hyckleri och vi har med fasa sett militärandan växa och vårt folk förååas. De dagliga uppgifterna om antalet kroppar av döda fiender kväljer oss; och när vi läser att fel by bombats av misstag så frågar vi vilken by i himlens namn är den **rätta!**

Vi som hör till Women Strike for Peace försöker med alla medel vi känner till att få slut på detta krig. Vi ordnar marscher, vi demonstrerar, vi of-

av alla kemikalier som framställs av den firma vilken tillverkar napalm, vi lämnar ut listor över dessa produkter till husmödrar som går ut och handlar. Vi visar dem bilder av brända vietnamesiska barn, vi ger dem brev kort och frimärken så att de också kan protestera mot bruket av detta vapen som bränner till döds.

Tre av våra kvinnor kände att dessa aktioner ej var nog, de ville göra något mera omedelbart effektivt. Så de beslöt att lägga sig på vägbanan för att hejda de lastbilar som transporterade napalmbomber.

Från napalmdemonstrationerna växer en annan protest fram. Efter vår marsch den 6 augusti, årsdagen av Hiroshimabomben, började en vakthållning vid den hamn därifrån vapen och material sänds till Vietnam. Denna vakthållning har pågått dag och natt sedan den 6 augusti och den pågår i denna stund. Unga studerande förlöjligas där de står med sina plakater framför ingången till lastfartygens kaj. De beskylls för feghet, de kallas förrädare, de kallas beatniker om de har skägg eller långt hår eller bär sandaler, man förolämpar dem. Det händer ofta att raggare försöker köra över dem med sina bilar eller kastar flaskor på dem. Eftersom det är mindre troligt att de blir anfallna om

DET MODERNA KRIGET ETT KRIIG MOT BARNEN

I Sydvinem finns det bokstavligen tusentals hemlösa barn utan föräldrar, utan skydd och där finns inte tillräcklig vård för de sårade, de svältande och de hundra och åter hundratals som är brända av napalm och den ännu förfärligare vita fosfor som inte sloknar utan brinner så länge särytan nås av luften.

Kvinnor från Förenta Staterna känner sitt ansvar och sin skyldighet att lindra dessa barns lidanden. Vi skulle vilja förena oss med kvinnor i hela världen om en plan för att evakuera de svårast brännskadade och finna specialvård för dem i olika länder. Och vi vill att det amerikanska folket skall få levande vittnesbörd om sin regerings krigföring.

fentliggör fakta om och om igen och nu blir många av oss lagbrytare för att väcka vårt folks samvete och påverka regeringens politik. Låt mig ge er ett litet exempel på hur vi går tillväga:

I San Francisco-området har vi nu en napalmfabrik. Innan den byggdes gick vi kvinnor från dörr till dörr och bad medborgarna underteckna en petition mot uppförandet av denna fabrik. Politiska ledare, präster, fredsarbetare av alla slag organiserade offentliga möten så att folk skulle få veta att en onskans kräftsvulst höll på att växa fram inför våra ögan. Vi lyckades inte förhindra att napalmfabriken byggdes, men vi fortsätter att protestera. Vi har organiserat en landsomfattande bojkott

det finns kvinnor bland dem så har några av våra vithåriga mormödrar-förfred tagit till vana att gå ut och stå med dem under sena kvällstimmar. Andra kvinnor som ej kan lämna sina barn eller sitt yrkesarbete skickar matvaror eller ger pengar som bidrag till de böter man ålägger dem för intrång på militärområde. Vi hoppas kunna öka dessa vakthållningar, vi vill ordna dem vid varje utskeppningspunkt runt Förenta Staterna så att folket skall få veta vad slags **exportvaror** de sänder utomlands.

I Förenta Staterna anklagas de av oss som talar emot kriget för att vara förrädare, för att vara emot vårt land. Det

gångtunnlar från by till by

Ur Wilfred Burchetts artikel i "The National Guardian" 1.10.1966. Han skriver från Cu Chi-distriktet som ligger några mil utanför Saigon.

"Vi vänder deras egna vapen mot dem — — — Vi har t. o. m. tagit icke tömda giftgasbehållare som de släppt ned i våra tunnelsystem och så har vi själva skapat en sektion för kemisk krigföring och vänt deras egen giftgas mot dem."

"Ibland förstör de delar av våra tunnlar men vi bygger nya. Arbetet upphör aldrig. Vi har mer än 744 km underjordiska gångar strålande ut i alla riktningar, förbindande hus med hus, by med by och nu även till andra distrikt. — — — Om fienden önskar få kontakt med oss måste han följa oss ned i gångarna".

"Gångarna är så djupa att en man kan gå rak i dem med huvudet under marknivå och aldrig bredare än som krävs för en man med ränsel på ryggen. De går inte i sicksack som skytte-

gravar utan leder ut i alla riktningar i en labyrint med förbindelsegångar som grovt taget motsvarar de terrasserade gångarna mellan risfälten. På ett par meters avstånd från varandra finns skyddsfickor med plats för en person i sittande ställning. Endast de som lever och kämpar där vet vart gångarna leder och vilka fickor som har en ingång till det underjordiska tunnelsystem som också ingår i försvarskomplexet." — —

"De ständiga bombningarna och granatangreppen mot denna region avser att förvandla området till en öken där intet kan leva eller växa. Bortsett från avsikten att hindra våra styrkor att rycka fram mot huvudstaden hoppas amerikanarna tvinga befolkningen in i flyktingläger. Trots allt hänger befolkningen dock fast. Av 60.000 har mindre än 800 lämnat, 150 familjer i allt —

men inte till flyktinglägren. Några har dragit sig längre in i de befriade områdena, andra har flyttat till områden med omstridd tillhörighet för att undgå bombning. Saigonregeringen försöker köpa över vårt folk. — — — Men för att få komma till ett flyktingläger måste man underteckna en petition som ber amerikanarna att stanna, egentligen 15 år men i den här trakten som är känd för att vara revolutionär kräver man bara tre år." — — —

"Jag besökte underjordiska skolor, kliniker, verkstäder, bondgårdar som bestod av tak vilande på marken med hängmattor som kunde rullas ihop vid hotande anfall. Matlagning skedde mest i gemensamma kök med "skorstenar" löpande parallellt med marken så att röken inte skulle inbjuda flygplan och bomber. — — —"

är viktig i Förenta Staterna och det är viktigt här att ni vet just vad vi protesterar emot och varför vi protesterar. Vi är inte illojala. Det är tvärtom just därför att vi älskar vårt land som vi måste säga ifrån. Vi protesterar inte mot en demokratisk styrelseform. Vi är tvärtom oändligt stolta över de stora demokratiska ideal som lades till grund för vårt land. Vi ärar de framstående amerikanare som skrev vår konstitution, vi vördar Tomas Paine, Benjamin

Franklin, Thomas Jefferson och Abraham Lincoln och vi håller troget fast vid **rättigheten** att **protestera, rättigheten** att hysa en åsikt i strid mot regeringspolitiken, rättigheter som dessa ädla män tillförsäkrade oss.

Även vi är ett revolutionärt folk och vi har ett arv att vara stolta över, det innebär frihet, oberoende och rättvisa. Det är **sveket** mot dessa ideal vi protesterar emot. Förenta Staternas aktion i Vietnam strider mot varje prin-

cip som vårt land står för. Detta krig förhånar våra traditioner och våra ideal. Mot detta protesterar vi och vi kommer att fortsätta att protestera. Vi kommer att intensifiera våra ansträngningar att få slut på kriget och jag vet att vi kommer att lyckas. En dag skall intet folk behöva se på vårt land med fruktan och fördömande utan med vänskap och förtroende. Till dess den tiden kommer ber vi er om stöd, om förståelse och om förlåtelse.

fyra dikter från Vietnam

Thai är en av många minoriteter som lever spridda i Vietnams bergstrakter. Följande är en gammal folkvisa ur Thais sångskatt, som först på senare år blivit upptecknad. Jag försöker, säger Sara Lidman i sin bok "Samtal i Hanoi", en översättning till svenska efter den franska versionen som är översatt från vietnam, som är översatt från thai...

Che Lan Vien, född 1920, skrev som sextonåring en diktsamling om det gamla kejsardömet Champas undergång. Läsarna kunde lätt finna trettioalets Vietnam under den historiska dräkten – och motståndssignalerna. Under kriget mot fransmännen arbetade han som reporter och journalist, nu skriver han poesi "om fosterlandets nya liv."

råd till den älskade i avskedets stund

Vad ska jag ge dig i kärlekspant
Tyg bleks i solen, gitarren kan gå sönder
Ett silvermynt vore ovärdigt dig
Och en hel taler äger jag icke
Vart föremål av trä multnar till sist
Så tag, min älskade, denna guitarr av brons!
När du ser den ska du tänka på mig
Och kunna möta det fördolda
Göm den och akta den, käraste.

Spela på den för din son när han gråter
Fäst den vid hästens hals*)
Så att den följer dig till himlen
Om du dör
Och om du kommer att sväva
Som en gyllene fjärl.

Då vi inte kan gifta oss i sommar
Låt oss hoppas på vintern
Om vi inte kan gifta oss unga
Låt oss vänta tills du blivit änka
– för andra eller tredje gången
Om din hals då blivit rynkig av sorg
är du ännu vackrare och yngre för mig
Dina kinder rödare än någonsin
Mjuka som i din ungdom

Låt inte betelbladen vissna i korgen
Tappa inte mina brev på byvägen
Glöm mig aldrig
Om du så får nio liv att genomleva
Långt borta från vår by
Bland främlingar.

*) Enligt Thai-sed förfärdigar man åt en avliden en trähäst med vingar för själens himmelfärd. Den avlidnes älsklingsföremål fästes vid hästens hals.

återkomsten

Under det tioåriga kriget
har jag genomströvat hela mitt land
Jag har passerat hundratals byar
ingen av dem var min barndoms by
först denna morgon...
Vem är den där gamla kvinnan
som är så lik min mor

Av Ho Chi Minhs fängelsedikter återger Sara Lidman ett tiotal i sin bok. Också här svarar hon för översättningen till svenska:

en fånges hustru kommer på besök

Han bakom gallret
hon framför
så nära... en famn
och så skilda som jorden
från himlen
Vad munnen måste förtiga
ger ögonen till känna
Innan ett ord är sagt
rusar tårarna

nocturne

Rosen öppnar sig och rosen
vissnar utan att veta vad ros
förmår. Den svagaste doft av ros
kan förirra sig in i fängelset
och all världens orättvisor
tjuter i fångens hjärta.

skuggor

av **Lilli Promet** (Estland)

Skuggor av starrar som trippar i plöjarens spår. Den glesa skuggan av en björk på gräsplanen därhemma. Den stora skuggan av en vajande blomma. Skuggan av fladdrande lakan på ett klädstreck. Skuggan av ett barr som en myra släpar på. Metspöets skugga på sjöbodsväggen. Den sena vägfarares skugga på det djupgröna gräset. Ögonfransarnas skugga på kinden. De älskandes skugga i månskenet.

Det är goda skuggor.

Fiskenätets skugga och ett naket barns skugga på den varma vita sanden. Skuggan av en tom roddbåt i vassen. Skuggan av rödbruna lerkrukor som torkar på staketet. Skuggan av en arbetare som skyndar hemåt. Skuggan av får som vilar på vägen en kvalmig dag. Skuggan av en gren tung av äpplen. Skuggan av ett svalkande regnmoln över en äng. Skuggan av de Unga Pionjärerens tält.

Det är goda skuggor.

En flygande fågels skugga över ett höstligt kärr, ett mossgrått landskap. Skuggor av rågskyllar på stubbåkern. Skuggan av en trumpetande häger. Den klumpiga skuggan av en bulldozer. Skuggan av ett lönnblad fallande från ett träd. En drömmares skugga på balkongen i skymningen. Paraplyets skugga på den våta asfalten. Skuggan av författarens hand på vitt papper. Den nya skuggan av ett nybyggt böningshus. Och skuggan av en triumfbåge, rest till minnet av en frihetshjälte. Skuggan av en röd krysanthemum.

Det är goda skuggor.

Saxofonistens skugga på kaféväggen. Skidspårens svaga skugga på snön. Skuggan av mitt barns teddybjörn. Den ilande skuggan av ett tåg över slätten. Skuggan av några som skakar hand vid hörnet och skuggan av någon som väntar.

Det är goda skuggor.

Men skuggan av mannen i Nagasaki som satt på trappan och vilade sina fötter två minuter över elva, i det ögonblick då atombomben brände allt till intet – den skuggan i stenen är fasansfull.

Det är en skugga av skriande fasa.

Den finns i mig och i dig. Men inte i dem som är skyldiga. Må de akta sig när förnekad skugga skriar. Det finns många vilkas klappande hjärta ropar. De är flera än vi kan förstå. Och deras kraft är inte mindre än kraften hos atomsvampen över Nagasaki.

Må det aldrig glömmas!

Övers. av Gunilla Tegen

VIETNAM

Madame Phan-ti-An talar vid internationella barnkonferensen om Nordvietnam. (utdrag)

Ni vet förmodligen att vårt folk efter det andra världskrigets slut genom en ihärdig kamp mot de franska kolonialisterna och de japanska fascisterna återvann nationellt oberoende och den 2 september 1945 grundades Demokratiska republiken Vietnam. Vårt folk vill endast leva i fred och få arbeta för sitt eget och sina barns bästa. Men USA har — drivet av sin önskan att få makt över den rikaste delen av Indokina — sedan 20 år fört en politik av systematisk intervention mot Vietnam. Det började med hjälp till de franska kolonialisterna i deras aggression mot vårt folk. Men när de franska kolonialisterna besegrats vid Dien-Bien-Fu och Genèveavtalet, som högtidligt erkände vårt folks grundläggande rättigheter, undertecknats blev den amerikanska interventionspolitiken mer påtaglig.

Sedan den 5 augusti 1964 har de sänt sin flygstyrka och sin flotta mot oss. Bombardemanget av tårbebodda områden, av ekonomiska och kulturella centra och livsviktiga arbetsplatser har medfört ett stort lidande för civilbefolkningen och i synnerhet för kvinnor och barn. De amerikanska räderna har ökat kontinuerligt och i ett snabbt tempo, t. o. m. Associated Press tvangs den 24 juni 1966 att erkänna att amerikanska plan utförde 9.000 till 11.000 uppdrag per månad över Nordvietnam. Kvantiteten av bomber som fällts över Nordvietnam har också ökat betydligt. McNamara har själv medgett att amerikanerna under mars månad 1966 använt 50.000 ton bomber i Vietnam; det är tre gånger så många som under en månad av Koreakriget och motsvarar 120 procent av den bombkvantitet som de tyska nazisterna fällde över England 1940.

Under sina flygräder använder amerikanerna utom explosions-, napalm- och vitfosforbomber även splitterbomber innehållande många mindre bomber. Då dessa exploderar sänder de tusentals stål nålkulor djupt in i kroppen vållande nästan outhärlig smärta. Dessa dödade vapen kallas av amerikanerna "antipersonal weapons".

Den amerikanska aggressionen går ut på att döda så många människor och

förstöra så många boningshus som möjligt. De förklarar högljutt att deras anfall endast gäller militära mål men faktiskt visar att de också anfaller fredliga byar och förstör hem för familjer och barn.

Våra fiender söker också förstöra våra medicinska centra. Mellan februari 1965 och juli 1966 träffades 75 hälsovårdsanstalter i 13 provinser av bomber, bland dem spetsläkelsen i Quynh-Lan. Det amerikanska flyget sparar inte ens pagoderna och kyrkorna. Hittills har mer än 80 kyrkor och 30 pagoder skadats allvarligt av bomber. Än värre är amerikanernas våldsamma anfall mot bevattningskanaler och dammanläggningar i jordbruksområdena. Från februari till augusti 1966 företogs 700 bomberäder under vilka tusentals ton bomber fälldes över bevattningskanaler och dammar i 14 provinser och i utkanterna av Hanoi. Dessa installationer är av enorm betydelse för hela folkets existens. Det faktum att amerikanerna valde regnperioden till att fälla tusentals ton bomber visar cynismen hos männen i Vita huset som kallblodigt förstör vattenanläggningar för att döma vårt folk och våra barn till svält och död.

Så många barn har förlorat livet i flygräder. Det infernaliska oljudet av de amerikanska flygplanen som korsar himlen tvingar i de mest bombhemsökta delarna av landet våra barn att leva i ständig fruktan. Skyddsrum och förbindelsegångar finns i närheten av de bord där de äter, under deras bänkar, vaggor och sängar. Vid varje flyglarm måste de tränga ihop sig där — — — Vilket lidande är det inte för vietnamesiska mödrar att se sina barn förgås genom brutala bombningar! Våra kära små som vi burit under våra hjärtan, skött och fött upp med så mycket kärlek — våra små vars joller, sånger och skratt var vår dagliga glädje har bränts, sprängt i stycken eller begravts levande under spillrorna av hus. På ett ögonblick finns ingenting mer kvar av dem än blodstänk, bitar av kläder, en halvt uppbrunnen sko, en bit av en skolbok — — Vi kan bara inte se på sådana hjärtslitande lämningar utan att ropa ut vår smärta och vårt hat.

Många av de barn som inte dödas av amerikanska bomber såras av dem. Och så frågar dessa små olyckliga varelser som inte vet att de ska förbli krymp-

lingar för resten av livet: "ska min arm eller mitt ben växa ut igen?" Och dessa barn som plötsligt har blivit föräldralösa och inte förstår sin olycka utan stannar uppe hela natten för att vänta på att deras föräldrar skall återvända! Amerikanerna söker noga ut skolor för att förstöra dem. Visste ni att hittills 240 utbildningsanstalter i Nordvietnam bombats, därav många småskolor och lekskolor.

Det är på detta sätt amerikanerna hänsynslöst förgör våra barn. De dödar dem innan de fötts, medan de sover, under måltid, lek eller studier. Våra hjärtan är fyllda av hat för all tid. Kära vänner, det vietnamesiska folket önskar fred mer än någonsin, vi vill inte att våra barn skall tvingas stanna i skyddsrum. Det finns ingen mor som ej vill leva tillsammans med sina barn, som inte önskar dem en lycklig barndom under en klar himmel utan bomber. Men verklig fred måste vara förbunden med verkligt oberoende och det är just för att våra barn skall kunna få glädja sig åt en riktig fred utan förtryck, terror och dagligt dödande som vi tvingas ta till vapen för att driva den amerikanska angriparen från vårt land. Endast på detta sätt kan vi skydda våra barn och nå vårt nationella oberoende. Hur stora våra offer än må vara, hur lång vår kamp — vi skall aldrig ge upp. Ty vi vet att en återgång till slaveri skulle betyda fler offer och mer lidande och våra barn skulle få leva ett liv som vore hundra gånger värre.

Det står klart att angriparnas hela teknik ej förmår slå ned det sammansvetsade vietnamesiska folkets enade och okuvliga kampvilja. Vi besegrar inte bara amerikanerna i strider utan vi ointetgör också deras planer på att underminera vår ekonomi och förstöra den kultur och sociala standard vi lyckats förvärva. Visst har vi lidit mycket under de sista två åren men vi är beredda att bära varje förlust och lidande för friheten och vårt oberoende. Vi arbetar dag och natt på våra risfält, vi lagar våra redskap för att producera mer; vi försvarar våra vägar och broar för att säkra kontinuerliga transporter. Endast till detta pris kan vi fortsätta den långa kampen fram till en slutlig seger. Att bära den dubbla bördan av produktion och aktiv kamp har blivit vårt livs prestation, ett konststycke som varit svårt att genomföra men vårt

folk är lugnt och förlorar inte sin orubbliga tro på den slutliga segern.

Kära vänner, på samma gång som vi försvarar oss gör vi allt för att skydda våra barn. Vår regering och vårt folk har vidtagit förebyggande åtgärder för att minska förlusterna till ett minimum, säkra åt våra barn sådana livsvillkor att deras hälsa skyddas och deras studier kan fortsätta trots kriget. Barnen flyttas från städerna till landsbygden. Tack vare dessa åtgärder under 1965 kan närmare tre miljoner skolbarn normalt fortsätta sina studier. Deras antal har t. o. m. i år ökat med 8,7 procent. Läroplanen har följts och utbildningstakten är tillfredsställande.

Det är omöjligt att ta de s. k. fredstrevarna på allvar. Fienderna försöker envist ta över södra delen av vårt land. De säger alltid "vi är beredda på att stanna i Sydvietnam". Hur skulle vi kunna medge deras rätt att tillägna sig ena halvan av Vietnam!

Kära vänner, det är gripande att se hur det i alla delar av Sverige görs hjälpaktioner för Vietnam. Ert Röda Kors har sänt vårt folk i båda delarna av landet olika mediciner och penningar som gåva från det svenska folket. Det har upprättats kommittéer för so-

lidaritet och fonder till hjälp. Vi är mycket glada över att veta att alla skikt av det svenska folket tagit del i mäktiga aktioner. Kvinnor i Stockholm har demonstrerat utanför den amerikanska ambassaden. Folk i Hälsingborgs hamn har demonstrerat mot en amerikansk jagare. Ungdomar har bränt amerikanska pappersflaggor framför ambassaden. Intellectuella, författare och journalister har gjort uttalanden, skrivit böcker och artiklar, målat tavlor och gjort aktioner till stöd för Vietnam. Stora folksamlingar i 10 svenska städer har deltagit i demonstrationer och möten trots regn. Victor Vinde och Sara Lidman har blivit välkända namn för det vietnamesiska folket genom de tal de hållit och de böcker de skrivit efter sina besök i Vietnam. Nyheten om den 17 dagar långa hungerstrejk som konstnären Sten Fransson genomförde i närheten av den amerikanska ambassaden fram till den 20 juli — årsdagen av Genèveavtalets undertecknande — inspirerade i hög grad Vietnams konstnärer och kulturarbetare.

Vi tackar varmt det svenska folket för dess stöd både det moraliska och det materiella.

Medlem av centralkomm. av föreningen till skydd för mödrar och barn i Sydvietnam. Madame Khanh Phuongs rapport om Sydvietnams barn under de amerikanska angriparnas ok. (utdrag)

Det är säkerligen ej okänt för er att det krig som nu förs mot vårt land är ytterligt grymt och vållar folket, kvinnor och barn i Sydvietnam ständigt ökat lidande. Tjugoett år har gått men smattret av gevärseld ljuder alltjämt i vårt älskade land. Omedelbart efter det att den franska kolonialmakten lidit ett totalt nederlag och Genèveöverenskommelsen undertecknats började den amerikanska regeringen ett utomordentligt grymt krig mot vårt folk i ett brottslig försök att dela vårt land.

Generationer av barn hos oss har vuxit upp utan att uppleva en enda dag av fred. Från sin födelse — om de överlever den dagen — är de dömda till försakelser och lidanden sådana som vi är vissa om att inga andra barn i världen erfarit.

Under 12 år har amerikanska styrkor, nu till ett antal av 300.000, och mer än 30.000 legotropper från Sydkorea, Australien, Nya Zeeland och Filippinerna samt 500.000 man av USA betalda trupper från marionettregeringen nedtrampat vår mark. Varje dag utför de hundratals "sök upp och förstör" operationer tillämpande den brända jordens metod vilket innebär att de bränner allt, förstör allt, dödar allt; raserar byar till grunden, massakrerar befolkningen utan att skona gamla eller kvinnor och barn. Bombning dag och natt av B 52 — USA:s mest moderna flygplan — dränker hela distrikt, städer och byar, fält och fruktodlingar i eld och blod, utrotar allt från människoliv till sista grässtrå. Den amerikanska regeringen har för att med våld undertrycka vårt folks frihetskamp använt de mest fulländade och barbariska stridsmedel, fördömda av internationell lag: napalm- och fosforbomber, giftiga kemikalier och giftgaser.

Tidigt i år rapporterade amerikansk press att US-flygvapen i genomsnitt gör 500 uppstigningar per dag i Sydvietnam. Enligt ett Reutertelegram 11.2 har de militära myndigheterna i USA uppgivit att de amerikanska styrkorna i Vietnam använder per månad 120.8 miljoner kulor, granater, handgranater och bomber över våra 14 miljoner sydvietnameser — en genomsnittlig "dos" av 80 per person.

Lidice och Oradour kan inte jämföras med Sydvietnam. Antalet dödade är nära 200.000; 800.000 är sårade för att inte tala om den halva miljon som sitter i fängelser och miljoner andra som hålls i de koncentrationsläger man kal-

lar strategiska byar. USA:s terror omfattar alla folkgrupper, oberoende av kön och ålder och grymmast av allt — barnen.

Tiotusentals barn vars föräldrar dödsdats irrar omkring utan omvårdnad. I en enda by finns 594 sådana hemlösa. Nästan nyfödda plågas de av världens tyngsta lidande. "Varför har andra far och mor men inte jag?" — — De amerikanska angrifarnas bomber och granater sparar på intet sätt de oskyldiga barnen. Under sömnen, under måltider, på väg till skolan med skolkboken i handen nedskjuts våra älskade barn i tusentals. De dödas på de omänskligaste sätt: halshuggs, begravs levande, kastas in i eld, några dödas ofödda. Och hur många blir inte krymplingar för livet! — —

Hur många skolor har inte varit bombmål för US-flyget! Vem kan glömma anfallet mot Luong Hoa-skolan 24.3 1965 med napalm. Bensineléet som fälldes från planen satte eld på allt det vidrörde. Mer än 50 barn under 12 år rusade mot ytterdörren till skolan. Fem av dem begrovs bland spillrorna, fem andra blev levande facklor och sprang mot sina hem ropande: "Mamma, pappa, hjälp det bränns". Efter råden fanns det 10 små gravar och tio var krymplingar för livet.

Fullständigt utan hänsyn till internationell lag för den amerikanska regeringen kemiskt krig i Sydvietnam i avsikt att utplåna människoliv och gröda. De första offren för denna brutala utrotningsmetod är kvinnor och barn. De dör av kvävning, blir blindas, kroppsytan täcks av variga sår, de faller offer för olika farliga sjukdomar. Enligt den första rapporten från FNL:s hälsokommission fick 58 procent av befolkningen i området, magåkommor, 70 procent fick luftrörskatarr, i båda fallen mest kvinnor och barn, 30 procent av havande kvinnor fick missfall, nästan alla ammande blev ur stånd till digivning. 36 av Sydvietnams 42 provinser har sprayats med giftiga kemikalier. Enbart i provinsen Ben Tre i december 1965 förgiftades 46.000 personer, två tredjedelar av dem var kvinnor och barn. 12.000 acres gröda förstördes. Sedan början av 1965 har den amerikanska regeringen sanktionerat allmän ökning av gaskrig som ett medel att utrota civilbefolkningen. Giftgaser sprids över folkrika byar från luften eller blåses in i befolkningens luftskyddsrum.

Den 10.1 i år i Kimh Tai drevs 42 byar mest kvinnor och barn in i skyddsrummen och dödades med gas. I mitten av februari 1966 var det i Gia Rai 3.000 fall av gasförgiftning bland dem 1.000 barn efter 9 giftgasrader. — —

Vi har inga ord att skildra de namnlösa brott som dagligen begåtts av ame-

rikanerna på vårt territorium. — — — Thomas Bayne, en soldat från Georgia, medgav i en intervju med den indiska tidningen "Blitz": "Det är en mardröm. Våra officerare har gjort oss till mördare för ro skull. Just som Hitlers trupper öppnar vi eld mot barn, kvinnor och gamla." — — —

Levnadsvillkoren i Sydvietnams städer är mycket svåra. För att möjliggöra för några hundratusen amerikanska trupper att leva i lyx och överflöd lägger marionettregeringen beslag på allt de kan använda och skapar en hemsk livsmedelsbrist och extremt höga levnadskostnader. Arbetslösheten är stor, intet arbete är så lönande som att vara kanonmat i marionettarmén eller prostituerad åt USA-trupperna. Tiotusentals barn i Sydvietnamesiska städer lever som luffare, rotar i avskrädestunorna för sitt uppehälle. Föräldrar drivna till det yttersta begår självmord och tar ibland sina barn med sig för att göra slut på deras lidanden. Här finns färre skolor än fängelser, sjukhus och förlösningsshem är sällsynta under det att städerna är fyllda av nattklubbar. Det är självklart att barnen i ockuperade städer lider brist på allt: mat, kläder, läkemedel, vård, skolmaterial. Men föräldrarnas största bekymmer är ändå det skadliga inflytandet av amerikansk kultur, en degenererad kultur som den amerikanska regeringen har exporterat till vårt land med den cyniska avsikten att förgifta våra oskyldiga barns själar. I skolorna, i böcker och tidningar begagnar amerikanerna och deras tjänare i Saigon alla tillfällen att proppa våra barn fulla med reaktionära teorier som gör dem till slavar under utlänningarna och går stick i stäv mot nationens intressen, dess historia och deras egna förfäder.

Åsynen av utsavvningar, amerikanska gangsterhandlingar som dagligen sker inför barnens ögon förvrider deras unga sinnen driver dem fram på vägen mot brott och korruption. Ungdomsbrottsligheten griper omkring sig. Socialministern i Saigon har själv medgett att "ungdomsbrottslingarnas antal är mellan två- och trehundrausen. —

Med vad rätt sänder den amerikanska regeringen sina trupper över Stilla havet för att döda Sydvietnams folk och våra barn? Vårt folk har aldrig

hyst minsta fiendskap mot det amerikanska folket ej heller har vi handlat mot Förenta staternas intressen. Nej, den amerikanska regeringen har ingen rätt till eller ansvar för Sydvietnam. Närvaron av en hel amerikansk armékår i Sydvietnam och dess fräcka och brutala krigshandlingar innebär ett grovt övergrepp mot det sydvietnamesiska folkets heliga nationella rättigheter. Med sina avskyvärda brott mot vårt folk och våra barn i strid mot internationella konventioner och de mest elementära etiska principer har Johnsonregeringen och dess tjänare visat sig vara historiens grymmaste angripare — — Ingen förnuftig människa kan tro att utrotande av kvinnor och barn, användning av giftiga kemikalier och giftgaser mot befolkningen vittnar om en ärlig freds vilja. — — —

Under FNL:s ledning — det sydvietnamesiska folkets enda verkliga representant — har hela vårt folk från bönder och arbetare till intellektuella, borgerliga och religiösa grupper gjort sitt yttersta i striden mot amerikanerna för landets befrielse. — — — FNL:s prestige växer. Den befriade zonen omfattar nu fyra femtedelar av landet med en befolkning av 10 miljoner. Här leder FNL folket ej blott i försvar utan också i uppbyggnad av ett nytt liv. Vi har byggt ett stort antal skolor. Vid slutet av 1965 fanns det 4.578 grundskolor med mer än en halv miljon elever. 70 till 90 procent av alla barn i skolåldern går i skolan. Det finns områden där 90 procent av småbarnen är i barnhem. När fienden bombar skolor bygger vi genast upp dem igen. Mitt under striderna författar våra lärare skolböcker som sedan ges ut från djungeltryckerierna.

Varje by har sitt medicinska centrum och sin mödravårdscentral. De flesta barnen är vaccinerade med våra egna laboratorieprodukter. — — —

Vi är djupt rörda över de bevis på sympati vi mottagit från människor i fem världsdelar som är vänner av fred och rätt.

Låt mig här i denna församling på Sydvietnams vägnar ge uttryck åt vår djupa tacksamhet för den sympati och det stöd som folket och barnen i Sydvietnam fått. — — —

vietnam-soaréns netto:

4.483:27

måndagen den 3 oktober

soarén för Vietnams barn

Det är möjligt att vi som varit med i arbetskommittén var litet extra nervösa. Så mycket hade varit motigt: press som inte kom, press och fotografer som kom, men då hade tyvärr de som skulle fotograferas gått in på Bakfickan, press som väntat allt mer otåligt på en 4 timmar försenad Gisela May. Mycket hade varit överraskande positivt också: alla som ställde upp, och villigt ställde talang och tid till förfogande. Håkan Nyberg, Slas, Sven-Olof Åhrén, Sigvard Olson och Yngve Gamlin som målat affischer, Gunilla Palmstierna-Weiss, som gjort program och affisch och fungerade som konferenciär. Edvin Adolphson som verksamt gripit in med 50 års teaterkunnande bakom sig och organiserat soarén. Birgitta Malmsten, som ilsket eller övertalande förmått pressen att komma, med en övermänsklig energi...

Hade det lyckats? Rapporterna var positiva: många biljetter sålda, trängsel i Konserthuset, full kommers på program, litografier etc. till förmån för Vietnams barn. Många kända namn, men detta är inget Galapeter-reportage.

Ändå var det litet oroligt. Från läktaren syntes hela högra parketthalvan tom. Hade vi glömt eller tappat ett biljettthäfte? Klockan var redan fem över åtta...

Då kom de afrikanska delegaterna och

intog sina platser i samlad trupp. Med lysande gröna turbaner mot sammetsmörk hy, guldstickade draperingar kring praktfulla skuldror och höfter, en stolt värdighet, en skönhetssyn så magnifik att hela salen höll andan – en spontan applåd brast ut, som växte och omfamnade dem. Stämningen för kvällen var med ens angiven: värme, uppskattning, glädje. Det gjorde inte längre någonting att Konserthusets lilla sal hör till det minst stimulerande som kan uppletas i lokalväg, att dess golv är så gott som odansbart, dess akustik be-
drövliv, dess inredning skrattretande.

Soarén hade redan lyft och bar nu, under två lysande och oförglömliga timmar. Som ett utropstecken i svart och vitt höll Nguyen The Bihn sitt tal på franska, med en stolthet som bara rörde vid orättvisorna och som manade vidare, mot fortsatt kamp, en berättelse om stolthet, mod och livsvilja.

Samma mod återklingade i de vietnamesiska dikter, som Evalisa Lennartson läste, i översättning av Sara Lidman. Bolsjoj-teatern i Moskva hade skickat ett ungt par, Ludmila Vlasova och Stanislav Vlasov. Hela dagen hade de repeterat på Konsert-hussalens omöjliga golv, övat och övat sina passningar och steg. Det var deras seger, som uppfattades av salongen, när

deras danser löpte perfekt, oändligt skönt – på något sätt blev också deras dans en andens och den goda viljans seger över vidrigheter, tänkte man, kanske litet patetiskt.

Även de svenska skådespelarna tycktes denna kväll lockats att överträffa sig själva. Också den som förhåller sig ganska kallsinnigt inför H C Andersens elaka sagor måste ryckas med av Öllegård Welltons intelligenta och dubbelbottnade tolkning av Dummerjöns, och Lena Granhagen lade några konstnärliga tum till sin lilla gracila person med sin Bob Dylan-sång till guitarrackompanjemang. Att Ho Chi Minh också är diktare visste kanske någon: i Erik Hells tolkning kom han oss mycket nära.

Och så, två gånger, före och efter pausen, Gisela May. Lied von der Moldau, Und was bekam des Soldatenweib, Ballade von der Judenhure, An meine Landsleute, Friedenslied... Det fanns en stolt protest i dessa sånger, som kan ljuda nästan triumfatorisk. Den tonen var också af-tonens. Av de 6.500 kronor som insamlades på olika sätt denna kväll, kunde drygt 4.000, när allt betalats, hyra, annonser, etc. skickas vidare till barnen i Vietnam. Men, ville vi gärna tro, kvällens behållning var långt större än så.

K. W.

Lena Granhagen och Phan-ti-An

Edvin Adolphson och Gunilla Palmstierna-Weiss förrättar dragningen på de vinster som utlottades på programbladet.

Öllegård Wellton läser H C Andersen

Ludmila Vlasova och Stanislav Vlasov från Bolsjoiteatern i Moskva

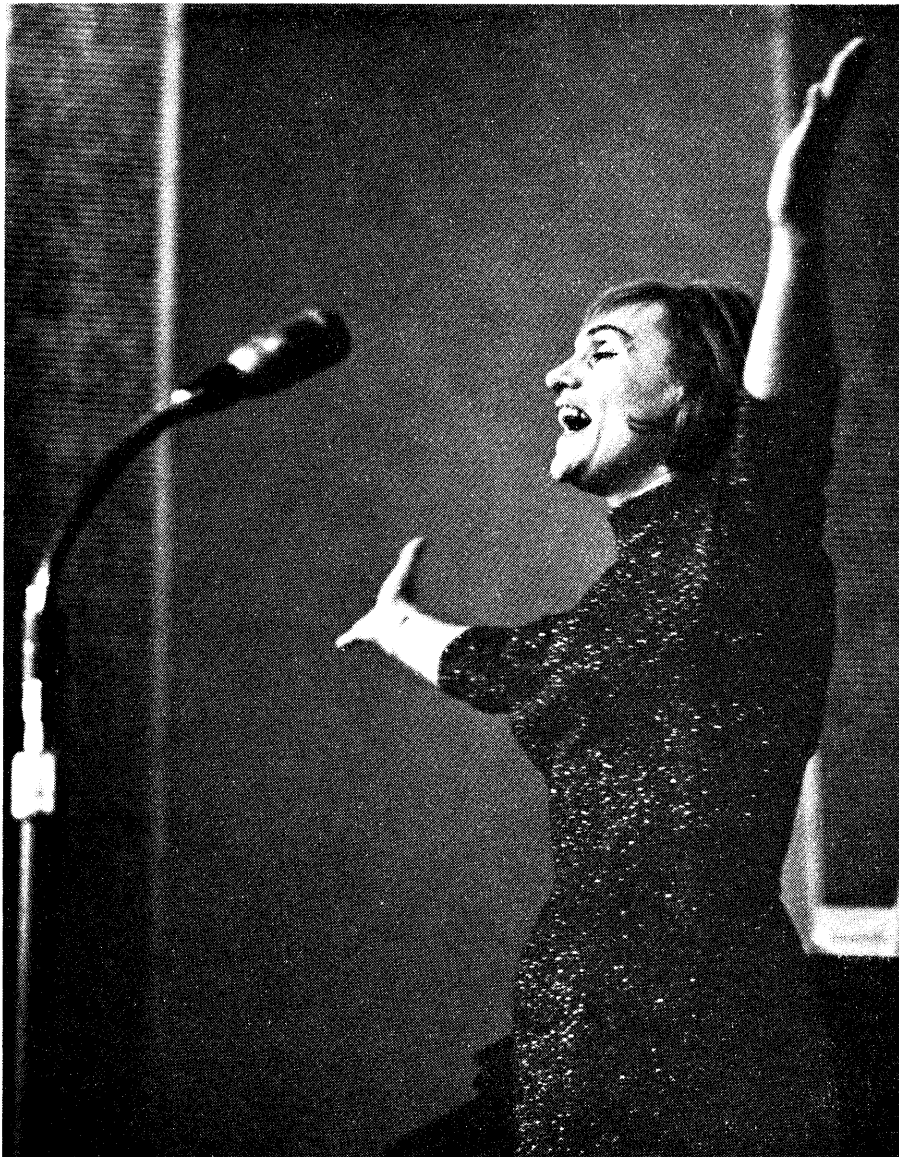
Gisela May

Bertholt Brecht:

till mina landsmän

Ni som finns kvar bak röksvedda altaner,
lärt er till sist ha misskund med er själva!
Och sluta upp att färltågsplaner välva
(som om det gått på tok av brist på planer).
Jag ber er: visa misskund med er själva!

Ni män som älskar krigståg och strapatser:
dra arbetsblusen på, gör bygget färdigt!
Man lever bättre och mer mänskligt
med sina grannar på bebodda platser.
Dra på er arbetsblus, gör bygget färdigt!

Ni barn, må man från nya krig er skona!
Era föräldrar må ni be och tigga:
säg klart ifrån att aldrig ni vill ligga
i skyddsrum mer att deras skulder sona.
Ni barn, må man från kriget er förskona!

Ni mödrar stammade i synd från Eva –
ni som bär ansvar för vårt släktes öden –
bannlys var hämnd! Låt era barn få leva!
Livet ni gav dem: ge dem inte döden.
Er mödrar ber jag att ni låter barnen leva!

(1950)

kort paus med

Hon är kraftigare än man tänkt sig.

Nyss på scenen var hennes gestalt nästan patetiskt liten, ensam, koncentrerad, måltavla för alla vita ansikten i salen. Stämningen, spänningen var nästan påtagbar, när hon började sjunga: — Zu Potzdam unter den Eichen . . .

Sången utlöser spänningen, publik och sängerska förenas.

Mot applådernas ljudkuliss kommer hon in i den skrub, som kallas artistloge, och där Lena Granhagen, Öllegråd Wellton, Erik Hell och ytterligare ett tiotal personer befinner sig.

Hennes gestalt återfår tyngd och kroppslighet. Hon ser inte trött ut, hennes ansikte är brett, intelligent, med mycket mörka ögon. Hon är inte riktigt ung, men det saknar betydelse.

Gisela May har avbrutit en Italien-turné för att kunna medverka vid Vietnam-soarén. Hos oss är hon känd, men vi har knappast något begrepp om vilket stort namn hon är ute i Europa. Hon har ett starkt konstnärligt påbrå, hennes far var författare, hennes mor skådespelerska och redan i 11-årsåldern gjorde hon sina första kompositioner. Det är som Brechtuttolkerska hon blivit berömd, hon tillhör Berlinerensemble. Hur är det, Gisela May, sjunger ni bara eller helst Brecht?

— Helst, kanske, men jag har sjungit visor av Tucholsky, sjunger förresten gärna av andra författare. Huvudsaken är att det är bra texter, litterära texter. På scenen har jag spelat i en rad Brecht-pjäser, men också klassiker och aktuella pjäser.

Shakespeare, Tennessee Williams. Så har jag spelat och sjungit i TV, gjort en grammofonskiva med Brecht-visor . . .

— Ni kände Brecht?

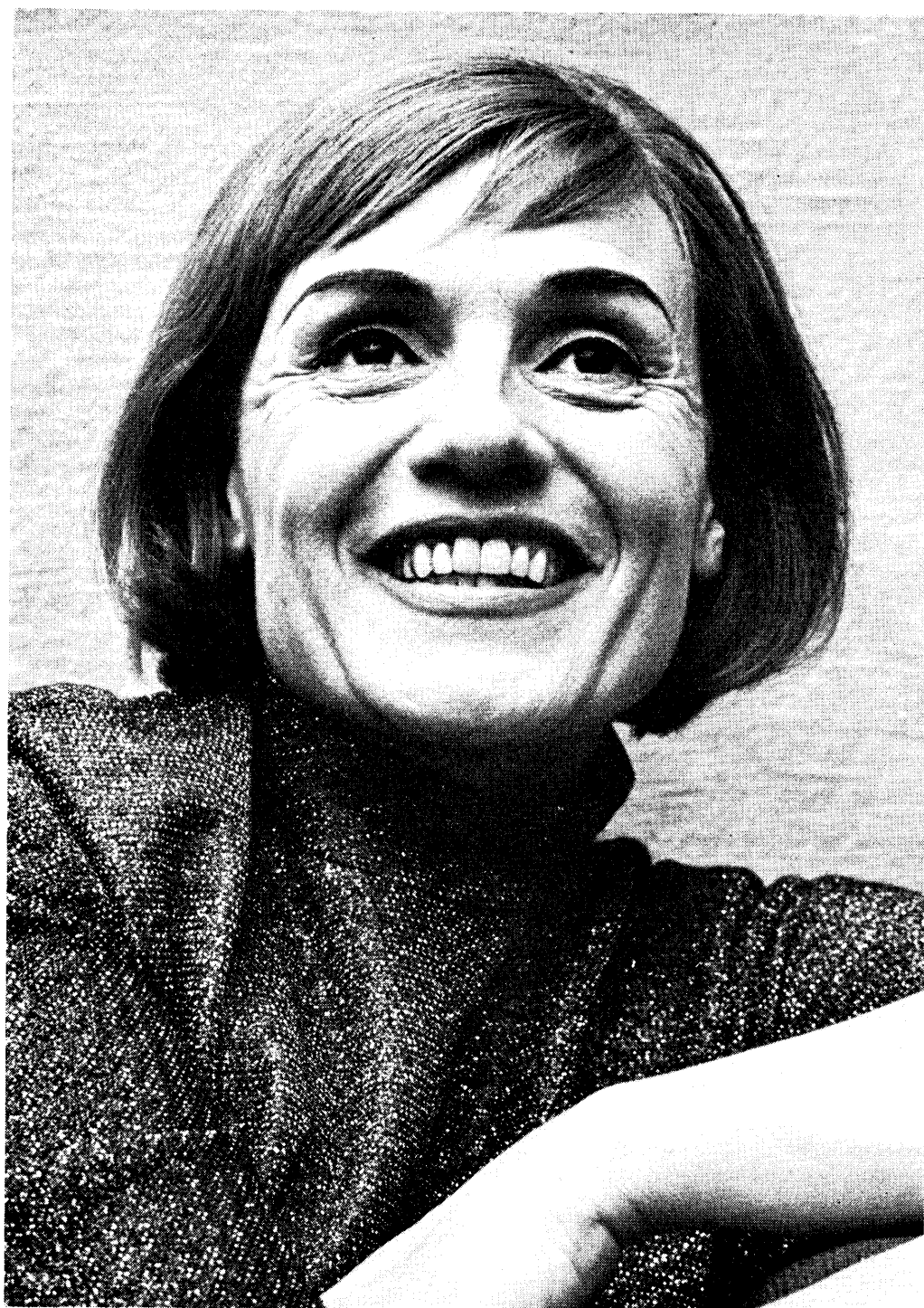
— Ja, naturligtvis, jag har ju så ofta regisserats av honom.

På kvällar och nätter hade han samtal med skådespelarna om teatern och sina teaterteorier. För mig är hans teaterform den högsta: när största realism och högsta konstnärlighet ges en självklar form . . . Jag kommer just från Italien. Det är fantastiskt att uppleva hur italienarna förstår och älskar Brecht. Som vore han en italiensk författare. Han spelas överallt, och överallt drar hans pjäser fulla hus.

Pausen är slut. Edwin Adolphson har just auktionerat bort Siri Derkerts porträtt i betong av Sara Lidman. Det graciösa ryska dansparet förbereder sig för entré.

K. W.

Gisela May

När Alfa var liten gick hon i söndagsskola i ett stort kapell, där man ofta med belägg ur Skriften omtalade hur mycket riktigare det var att döpas genom neddoppning än genom begjutning.

Kan det vara så viktigt? tänkte Alfa många gånger. Är det möjligt att Gud är så noga?

Och hon trivdes allt mindre i Elimkapellet, men gick dock kvar tills hon samlat sexton blomsterkort — man fick ett kort var sjätte söndag — och när man då lämnade tillbaka de sexton korten fick man en bibel med små, små bokstäver i. När detta hände Alfa var hon tolv år. Kort därefter slutade hon söndagsskolan för alltid.

Något måste man i alla fall ha utanför skolan — och så gick hon in i SSUH. Med iver och glöd blev hon nykterist. Hon försakade med hänförelse att smaka på den söta madeiran och hon försummade inte att berättas för pappa om skrupnlure och fetthjärta — när han tog sig en toddy. Dock sade hon ingenting när man vid surströmmingskalasen tog fram den gamla brännvinskaraffen. Hon kände sig inte kallad att reformera alla dessa glada farbröder, som seglat på världshaven liksom pappa. Förresten var det hon och inte de som lovat att avstå från sprithaltiga drycker.

Den skall spelas här på teatern.

— Får jag gå? frågar Alfa ögonblickligen.

— Nej, det tror jag knappast. Det är nog inte för barn...

Alfa biter ihop tänderna. Det är avskyvärt att vara barn. Allting är förbjudet för barn — de stora måste ha varit idioter när de var barn, annars borde de väl veta att man förstår allt precis lika bra som de stora — och dessutom är man mycket mer intresserad...

— Socialist, pappa, vad är det?

— Jo, det är sådana som anser att staten skall rå om allt och dela allt lika åt alla.

Alfa går tyst en stund. Så säger hon tveakande:

— Vore det inte bra, då?

Pappa småler och svarar:

— Jo, det vore nog bra om det kunde förbli så. Men om du idag ger 100 kronor åt var och en här i stan, så har inte hälften kvar dem i morgon, men den andra hälften har dubbelt så mycket.

— Pappa menar att somliga är duktiga att förtjäna och andra är slösaktiga...

— Ja, ungefär...

Alfa går tyst.

— Men vore det inte bra om man

pratar länge. Till slut bjuder farbror på kondis. Alfa får kaffe med bakelser. Hon är förtjust.

Farbror är disponent på ett sågverk. Han talar om de nya fackföreningarna och arbetarnas höjda krav. Hans röst låter förbittrad.

Pappa skrattar åt honom.

— Du skulle ha hört hur bra Alfa nyss försvarade socialismen! säger han.

Alfa blir generad. Varför skulle pappa säga det?

Men farbror ser frånvarande på henne och säger:

— Ja, vi har ju berömda representanter för rörelsen här i Sundsvall!

☆

Från denna tid läser Alfa med uppmärksamhet allt som sägs om socialismen i Sundsvalls-Posten, och det är inte mycket gott. När hon blir äldre frågar hon en dag sin lärarinna i historia och kristendom vad hon tänker om socialismen.

— Den är kristendomsfientlig, säger fröken Berg avmätt.

Alfa har konfirmerats och varit mycket from. Hon har med bävande och troende hjärta mottagit nattvarden. Sedan dess går hon varje söndag i kyrkan och hör sin läspräst predika. Ibland går hon både i högmässa och aftonsång.

Då och då kommer ilningar av tvivel

Alfa blir socialist

en gammal historia

av Gunhild Tegen

Men snart blir det med SSUH som med söndagsskolan. Hon trivs inte. Hon finner ingen riktig atmosfär för sitt hemliga patos. Hon längtar halvt omedvetet efter något att leva och dö för, och nykterheten är liksom inte nog. Inte i SSUH åtminstone. Där är det mest folkdanser, och Alfa dansar inte gärna. Kanske beror det på att hon inte dansar så bra — vem vet?

Så går hon en dag med pappa på Storgatan och de möter en underbart stilig fru med ungt ansikte och alldeles grått hår.

— Pappa, vem var det? frågar Alfa.

— Det var stadsläkarens fru. Hon är författarinna och socialist och kallar sig Harold Gote när hon skriver böcker.

— O, vad hon var vacker, säger Alfa.

Pappa skrattar, men han tycker också att hon är vacker.

— Vad har hon skrivit? frågar Alfa.

— En pjäs som heter Lejonets unge.

fick försöka? säger hon till sist. För inte är väl alla rika duktiga och alla fattiga slösaktiga. Tänk, så sparsam tant Lina är! Och Sigrid som tvättar åt oss, hon är så duktig, men mamma säger att det inte kan räcka åt hennes fem barn. Och morbror Anders, han är nog rik för att han är duktig — men hans barn är inte duktigare än vi — eller Sigrids barn...

— Kära Alfa, säger pappa och ler, du är en fullfjädrad socialist.

Alfa blir röd.

— Vad är pappa då?

— Å, jag röstar med högern, jag...

— Vad tror dom då?

— Vi tycker det är ganska bra som det är...

— T y c k e r pappa verkligen det?

— Hm kanske inte, men det tjänar ingenting till att bråka — det blir bara otrevligt...

Nu möter pappa en farbror och de

och skakar hennes tro. Men då behöver hon bara tänka på fröken Berg. När en så intelligent och överlägsen kvinna går i god för kristendomens sanningar, måste det vara något i dem.

Och nu säger hon att socialismen är kristendomsfientlig. Det hade inte pappa sagt. Men han tänkte inte så mycket på religion.

Men fru Harold Gote var också en intelligent kvinna...?

Ack, vad det var svårt att veta vad man skulle tro!

Så annonserades en dag i tidningarna att den kända författarinnan skulle hålla ett föredrag på Stadshuset, anordnat av en fredsförening.

Alfa lyckades få tag på en biljett till läktaren.

Så sagoligt vacker och förnäm talarinnan var när hon trädde fram. Med melodisk röst började hon sitt tal:

Världen är mitt fosterland.

Sverige är den vrå av världen
där jag lade ut från land
och begynte levnadsfärden...

Alfa var gripen och uppskakad. Det var nya tankar i det långa föredraget. Det var så många som stämde överens med hennes egna funderingar.

Hon hade sin goda vän Eva med sig.

— Var det inte bra? stormade Alfa när de kom ut.

— Inte vidare roligt, svarade Eva. — Förresten var det ofosterländskt.

— Ja, men världen är väl förmer än Sverige — och krig är väl vansinnigt...

— Du skall jämt hoppa på allt som är nytt, sa Eva otåligt.

— Nej, sa Alfa hetsigt. — Jag söker det som är sant, men det bryr sig ingen om...

— Talar inte fröken Berg sanning då? Du som tycker så mycket om henne...

— Ja, jag tycker om henne — men om hon har rätt vet jag inte, sa Alfa trött.

— Äsch, var inte lessen nu! Du är i alla fall den hyggligaste av hela högen. Kom nu så går vi på Snobbrännan ett tag!

Men Alfa ville inte gå på Snobbrännan. Hon gick hem.

Så en dag kom Eva i flygande fläng uppför trapporna till Alfas vindrum. Eva gick kvar i åttonde klassen men Alfa läste "privat".

— Alfa, har du hört? Det skall bli ett protestmöte mot Harold Gote — och fröken Berg skall hålla inledningsföredraget!

— Protestmöte? Vad ska dom protestera emot?

— Å, begriper du inte. Hon är ju socialist och fredsvän och allting. Och så har hon skrivit en bok som heter Humanitet och barnalstring...

Det sista viskade Eva.

— Är den så farlig? frågade Alfa, men också hon blev röd och generad.

— Gräslig! Mamma säger att den är en skam för stan!

— Har ni den? frågade Alfa intresserad.

— Är du tokig! Inte har vi såna böcker!

Alfa satt tyst.

— Du går väl med? sa Eva.

— Jag går nog inte. Jag tänker läsa den där boken först.

— Hur ska du få tag i den? frågade Eva förfärad.

— Köpa den förstås.

— Är du tokig? Hur ska du kunna säga det i bokhandeln?

Alfa rodnade men svarade häftigt:

— Jag är väl ingen idiot heller!

Alfa gruvade sig fruktansvärt, men hon övervann sin blyghet och gick in i bokhandeln för att köpa ett häfte som bar det förfärliga namnet Humanitet och barnalstring.

Frida Steenhoff — stadsläkarens fru. Oljemålning av Elisabeth Barnekow

Expediten var korrektheten själv, han gjorde ingen annan min än om hon köpt multiplikationstabellen eller katekesen.

Hon störtade hem för att läsa. Hon väntade något uppskakande och sensationellt, men fann en mycket förständig och enkel uppsats, vars författarinna ivrade för att fattiga mödrar inte skulle ha så många barn — det var till skada både för mödrarna och barnen. Färre barn, men bättre kvalitet var hennes motto. Man borde inte ha flera barn än man hade tid och råd att uppföstra.

När Alfa läst ut häftet kände hon en stark lust att få tala med mamma om saken. Mamma hade haft fem barn — hon borde veta något. Men — vågade hon fråga? Skulle mamma tycka om att man talade om sådana ämnen? Mamma hade aldrig sagt varifrån barnen kom, det hade Alfa med stor möda och stor smärta fått reda på ändå.

Nej, hon kunde inte tala med mamma. Det var bäst hon gömde häftet — mamma skulle kanske inte tycka om att hon läst det.

Det lät så enkelt och klokt — men det måste vara någon svårighet som Alfa inte förstod — något som inte sades rent ut. Det var väl som med socialismen — den såg så olika ut från olika håll!

Men protestmötet gick hon inte på. Dagen efter träffade hon fröken Berg.

— Vad tyckte du igår? sade hon.

— Jag var inte där, sa Alfa förläget.

Fröken Berg stelnade till.

— Jag kunde inte protestera — jag

vet förresten inte vad det egentligen gällde...

— Där hade du fått veta det!

— Ja, men genom att gå dit hade jag ju deltagit i en protest mot något som jag först där skulle få veta...

— Å, hennes lärar känner man nog!

Alfa kände sig bedrövad. Fröken Berg hade varit hennes avgud i skolan i många år. Hennes lektioner i svenska och historia hade gjort livet värt att leva. Men hennes andliga tryck hade blivit allt tyngre. Alfa var i en motspänstig ålder — hon ville bli övertygad med skäl och inte med påståenden.

Men hon älskade fröken Berg.

Och nu hade hon gjort henne ledsen. Men vad skulle hon säga? Hur skulle hon förklara?

— Jag har läst Socialismen av Branting, sa hon tveksamt. — Och Fredsrörelsen...

— Jaså, sade fröken Berg mörkt.

O, nu förstod Alfa att det var det dummaste hon kunde ha sagt! Fröken Berg tog det inte som en förklaring.

— Och så har jag läst Harold Gotes bok om Humanitet — och barnalstring — och jag tyckte den var bra! sa Alfa förtvivlat.

— Ja, jag märker att vi inte har mycket gemensamt numera, sa fröken Berg kyligt.

De var framme vid fröken Bergs port.

— Adjö då, sade hon och gick in.

Alfa gick hemåt med svidande hjärta. Nu var hon utstött ur fröken Bergs vänskap, nu betraktades hon som av-

Fortsättning på sidan 32

svenskar om Vietnam

Nu har Sara Lidmans bok från hennes resa i Nord-Vietnam kommit. Den heter Samtal i Hanoi (Bonniers, 22: 50) och när man lägger den ifrån sig vill man bara säga: köp den, läs den, sprid den.

Man får följa henne från Kina in över gränsen till Nord-Vietnam till mötet med de okuvliga, intelligenta, klarsynta och ömsinta vietnameserna.

Tåget hon kommer med avbryts av luftlarm, dessbättre klarar sig alla inklusive Saras skrivmaskin och resan kan fortsätta.

I Vietnam får orden tillbaks sin mening. Imperialism, fosterlandskärlek, mod, kärlek, hjältar, blir inte längre slitna klyschor utan realiteter med sin ursprungliga, obevekliga betydelse. Livet blir enkelt, oerhört och samtidigt — gud hjälpe mig — glatt.

Oavbrutet bygger vietnameserna upp vad fienden förstör — broar, skolor, sjukhus, bostäder. Jordbruket hålles igång till stor del på nätterna, när risken för anfall är mindre. Man får inte mycket sömn i Nord-Vietnam.

Man får också ta sig tid att bekämpa vidskepelse och medicinman — inte minst har kvinnoorganisationerna varit verksamma. Det gäller att utbyta svartkonst mot hygien vid barnsbörd t. ex.

Sara Lidman skriver inte bara samtidens vackraste svenska,

hon skriver nog också den giftigaste, när det passar och det passar alldeles utmärkt här när hon beskriver den nyfikne europén, den djupt oroade politikern, Lyndon Johnson och McNamara.

Victor Vindes bok

Vietnam — det smutsiga kriget (Rabén & Sjögren, kr 7: 50) är ävenledes ovärderlig för var och en som vill veta mer om Vietnam. Victor Vinde har följt Vietnams utveckling man kan nog säga dagligen från den tid det ännu hette Franska Indokina.

Hans grundliga kännedom om denna tid, hans djupa insikter i den franska imperialismens stora misstag och i det vietnamesiska folkets tappra av gammal fin kultur genomsyrade historia ger ökad trovärdighet åt hans dagsaktuella analyser och hypoteser.

E. P.

en flicka slår sig fram

Den svenska litteraturen överflödar just inte av inträngande barndomsskildringar och ungdomsporträtt. Tora Dahls skildringar av flickan Gunborgs liv från tidig barndom till nybliven studentska har också mottagits med stort intresse av kritik och publik. Den sista, nyss utkomna delen "... när du kommer ur i livet..." (Tidens förlag, kr 31: 50) avslutar enligt förlagsreklamen denna enastående romansvit. Tora Dahl är nu åttio år gammal och förunderligt fräscha och meningsfyllda är hennes minnesbilder från ungdom och barndom. De lyser med oförminskad glans och totalt oberörda av tiden liksom guldsatser som påtas upp ur jorden efter århundradens förvaring i myllan.

Gunborg hör hemma i en småborgerlig miljö av enastående tristess, men där de flesta kämpar vilt för att synas vara eller bli lite "finare" än de är. Gunborg är trolovningsbarn och hennes fattiga mamma, som livnär sig på bakning och rumsuthyrning, är ytterligt noga med att hon inte är "oäkta". Modern är tjatig, odräglig och överambitiös, när det gäller den begåvade dottern, som skall gottgöra henne för alla egna besvikelser. Flickan är obstinat och kommer på kant med de kitsliga lärarinnorna i den förkrympta värld som gamla flickskolan utgjorde. Hon väcker skandal med att neka låta sig konfirmeras och hon går och hör på Ellen Key's föreläsningar på Arbetarinstitutet. Hon svärmar för Almqvists "Det går an" och en av hennes egna lärare har t. o. m. varit kollega med Almqvist. Hon är långt ifrån socialism och arbetarrörelse — hennes släktingar är åtminstone på verkmästarplanet och skiljer sig vida från "vanliga arbetare".

Gunborg har många förälskelser av så kyskt slag att man ibland undrar över att dessa upplevelser ligger bara sextio år tillbaks i tiden. — Hennes opposition mot en trång och inkräkt värld är häftig och spontan, hon är oerhört självupptagen och individualistisk. — Tora Dahl har lyckats göra detta begåvade, omogna, illa kantstötta, ömtåliga flickebarn oändligt levande för oss, hennes trogna läsare. Det är smärtsamt om "... när du kommer ut i livet" vore den definitiva sista boken i serien. Vi skulle vilja veta hur det gick den dag Gunborg började få vidare perspektiv på den vrånga värld, hon hamnat i.

E. P.

kulturcirkeln

— bokhandeln i folkrörelsernas tjänst

— med en välsorterad

BOKavdelning: svensk och utländsk litteratur

KONSTavdelning: grafik och reproduktioner

MUSIKavdelning: grammofonskivor och prisbilliga gitarrer

målet för alla **BOK**-, **KONST**- och **MUSIK**intresserade

Sveavägen 41 — Stockholm C

tel. 20 50 80 och 21 73 38

den vördade buffeln

HO CHI MINH, VIETNAM

En av de första bilder som möter främlingen genom tågfenstret: buffeln som står i en damm av gytjtigt vatten och framför honom ett par barn med skopor: de öser vatten över hornen och halsen och buffeln ryser av trivsel. Senare ser man honom överallt. På väg in till stan med livsmedel. Framför plogen i risfältet, framför bulten i tröskningen. Sakta, sakta. Bonden slår honom inte, ropar inte åt honom att skynda sig, buffelns långsamhet är höjd över all diskussion. Bara vid flyglarm får han bråttom. Bonden lossar honom från varje band och tillsammans springer de till närmsta dike. "Ingen av oss har glömt hur fransmännen sköt ner bufflarna under det förra kriget. Och buffeln av idag vet att MY¹⁾ inte är bättre..."

Vietnameserna talar om buffeln med en lekfull respekt: buffeln är inte ett osköligt

kreatur utan en varelse i stånd till patriotiska känslor. På bonader och i små gipsfigurer återges han, tålig, from, med huvudet i urskuldande lutning. Han förekommer i otaliga dikter och ordspråk. Och man kan föreställa sig vad Ho Chi Minh föreställt sig om livet i frihet när han för tjugufem år sedan i fängelse skrev denna dikt

I KVÄLLNINGEN

Stormens svärd slipas mot bergets brynsten
Kylan skär genom nervernas grenverk
En klocka ringer långt borta:
skynda dig, piltens min!
Gossen blåser i sin flöjt
och rider hem med buffeln.

Här följer en av många sagor om buffeln.

himladrängens straff

I tidernas början hade Himlens herre skapat jorden och satt dit djur och människor. Men dessa varelser måste få näring och därför skickade Himlens herre ett väsen till jorden med ris, majs, hirs, ärtor och kål och många sorters gräs — somliga örter för människorna, andra för djuren. Den himmelske härskarens sändebud hade en stadig skepnad och var hart när outtröttlig. Under de grova dragen klappade ett vänligt hjärta. Denna kroppshyddad utan behag dolde förvisso värdefulla egenskaper men den duktiga tjänsteanden var tyvärr korttänkt och ouppmärksam. Himlens härskare hade gett honom två paket som såg likadana ut. Det ena innehöll utsäde, det andra gräsfrö. Herren hade sagt åt sitt sändebud att först så ut de korn som skulle bli människornas gröda. Människorna stod skaparens hjärta närmast emedan de liknade honom själv.

Men på vägen till jorden blev den himmelske tjänsteanden tankspridd som vanligt och förväxlade de två paketen.

Och han sådde de vilda gräsfröna på jorden. De frodades och bredde ut sig genast över hela jorden. Djurflockarna växte och de betade i ro på gränslösa ängder, säkra på att det alltid skulle finnas tillräckligt med föda för dem; de skulle aldrig behöva odla något.

När himladrängen blev varse sitt misstag skyndade han sig att tömma ut det andra paketet som innehöll brödsädens korn. Men ack det var för sent! Det fanns mycket mera gräs än sädesslag emedan den heliga vind som satts att blåsa för att sprida de ädla kornen istället burit de vilda gräsens frön runt omkring.

Utom sig av skam återvände himladrängen från jorden men kunde inte förmå sig att bekänna sitt ödesdigra misstag för skaparen.

Människornas klagomål lät emellertid inte vänta på sig. "Varför, Herre, är vi så missgynnade i jämförelse med de vilda djuren? De har ändlösa betesmarker och gräs i överflöd, medan vi får så litet. Vi måste fasta och kämpa med djuren om livsuppehållet. Varför kommer du inte till vår hjälp?"

Människornas arbete var verkligen tungt och dessutom tidsödande, ty i sin brådska att bli av med det andra paketets innehåll hade den himla drängen slungat omkring sädeskornen så våldsamt att de gått sönder i tusentals bitar. Sädskornen, som ursprungligen varit stora och lätta att så blev härigenom svåra att omplantera.²⁾

Himlens härskare gjorde efterforskningar och fann att missnöjet var befogat. Och han sparade inte på stränga

ord när han träffade sin dräng som inte bara varit försumlig utan dessutom förtigt sitt brott. Till straff förvandlades han till buffel.

"Det är ditt fel att det nu finns mera gräs än säd på jorden. Jag dömer dig härmed att endast leva av örter, otjänliga till människoföda. Men av riset må du intet äta."

Så kom det sig att Himlens herre inte gav sådana tändar åt buffeln att han kan äta korn: buffeln saknar framtänder i överkäken. Dessutom — eftersom hans misstag hade försvårat människornas arbete innebär straffet sedan sekler det ödet för buffeln att han måste hjälpa bönderna i deras arbete.

Därför jagar människorna alltid bort honom när han närmar sig risfälten i avsikt att beta. Men de vet också att de aldrig får vanvårda denne gode tjänare. Man måste alltid hålla i minnet att buffeln, som icke har en förnäm linje i sin gestalt, likväl döljer ett himmelskt väsen, en ande som evigt sonar en enda lättsinnig stund.

(Övers. via franskan av Sara Lidman.)

¹⁾ MY betyder USA på vietnamesiska.

²⁾ Risgrodden sätts om efter en tid i plantskola. Övers. anm.

CARL JONAS LOVE

och kvinnorna

Carl Jonas Love Almquist — hurudan var han egentligen som författare? Den, som fördjupar sig i läsning av hans poesi och prosa blir villrådig nog. Vad ville han säga oss? Visste han det riktigt själv? Hurudan var hans inre människa?

Det framgår klart, att han i sin diktning gärna tar gestalt av en kvinna. Genom att försöka rita huvuddragen av några flickor och kvinnor i hans rika människogalleri kan man då och då kanske snudda vid något som är sanningen om Almquist.

Sköna Margret, Greta från torpet Stenhugget i den fagra trakten kring Eds kyrka i Uppland, kommer till Stockholm som stads-ladugårdspiga. Hon besitter både gott förstånd och stor tacksamhet, och sköter de henne anförtrodda korna med nit och omsorg i ett par års tid. Snart har hon sin plan på "eget" klar, i samråd med Anders från hemtrakten, bryggård i staden och en spelevinkel av naturen. Hon har tidigare hjälpt till på Hötorget med att sälja kvastar, lärt sig addera kvickt, och genomför sina affärsplaner till punkt och pricka.

Almqvists skildring av Gretas förhållanden är prov på hans realistiska berättarstil. Men man undrar litet över vem som egentligen skulle läsa dessa folklivsskildringar; som t. ex. "Ladugårdsskildringen". Han vet en hel del om lantliv och lantbruk, men visste egentligen inte en läskunnig bonde själv vad Almquist lär ut?

Om han ville skriva underhållande skildringar för mera läsvant folk i staden, så borde han väl inte heller skönsmåla livet på landet som han gör. Greta råkar bara ut för en endaste liten olyc-

ka, innan hon blir en förmögen arrendatorska: en ko dör för henne. Sin Anders träffar hon om söndagarna. De båda är uppklädda och fina, och de har en sparad slant. De gör sköna vandringar på tu man hand om sommarkvällarna. Kärleken finns där. Men fast detta med blommor och bin ligger i luften, så kommer inte detta unga par på sådana tankar. Nej, de pratar om sina koplärer och går sedan var och en till sitt. Inget litet barn på väg stjalper arrendetorpsplanerna. Ett nutida sådant ungt par skulle kanske vid ett stadsbesök styra sina steg till RFSU, men här är det visst inte behövligt.

Sara Videbeck, vars samlevnadsprogram i "Det går an" kommit så mycket gny åstad, har många drag lika Gretas. Hon har samma självständiga företagsamhet, samma allmänna redlighet och behaglighet, och samma insikter om var skåpet skall stå. Men Sara är inte realist tillräckligt för att föreställa sig världen, sedd från ett barns synpunkt. Det ginge nog an att leva i ett olegaliserat samvetsäktenskap, bara inte barnen finge lida för föräldrarnas undantagsställning. Man kan inte föreställa sig, att deras barn skulle gå oskadda igenom sin uppväxttid i en småstad som Lidköping. Almquist har helt avstått från att skildra den sidan av saken. Sara tänker inte på det. Hennes andlige fader är Almquist.

Hennes Albert, sergeanten, hör troget på vad hon har att säga. Men medan Gretas Anders säger ifrån om, att han vill vara med i hennes nya företag genom att på egen hand odla grönsaker, så har man en känsla av, att det sista Saras Albert sade till om i detta livet

var ett glas Haut-Brion på ångbåten Yngve Frey.

"Även utlevade gubbar och gummor är folk", säger Almquist själv. Kvastgumman Lisa på Snickartorpet var änka och försörjde sig med att varje lördag sälja kvastar och ris på Hötorget i Stockholm. Så gammal var hon nu inte egentligen, men blev orkeslös tidigt och dog vid 64 år. I den idyll-realistiska berättelsen om hennes näringsfång får man veta mycket om förhållandet mellan stad och land i dåtidens Sverige. Lisa var en prydlig, livlig och talför försäljerska, som ofta blev inbjuden på kaffe i stockholmsfruarnas kök. Där fick hon höra de senaste nyheterna, och sysslade, vilket nämns mycket i förbigående, med äggsmuggling. Både hon och fruarna tjänade på detta.

En vacker dag orkade hon inte längre, utan gick över till Grimstahamn, där sonen och sonhustrun var torparfolk. Hon togs emot med öppna armar av sin goda svärdotter Katrina, lades i husets bästa kammare till sängs, vårdades ömt, men "kom aldrig mera i världen upp".

Detta sista är en idyll, och måste ha varit en ovanlig sådan. Man tänker sig åldersvård nu i Sverige. Många människor har nog minnet kvar av en bild utanpå en veckotidning: Ivar Lo-Johanssons patetiska fotografi av en gammal, frisk, men lite skröplig, sittande på en kal, vit järnsäng i ett ålderdomshem, vilsen, undrande och olycklig mitt i all skinande hygien.

Trolleri och "skrömt" var på modet vid den tiden, här "Häxan i Konung Karls tid" skrevs. Karl den elfte av-

skaffade dödsstraffet för häxeri redan år 1779, men efterdyningar av häxtro förspordes ännu år 1830.

Denna gumma kan heller inte ha varit så gammal. Hon har små barn. Här visar Almquist en innerlig medkänsla med den fattiga modern, som skaffar mat åt sina små genom att tjuvmjölka prästens ko. Hon dömdes att mista livet på bålet. Mellan raderna läses en flammande indignation mot samhället, som dömer så hårt.

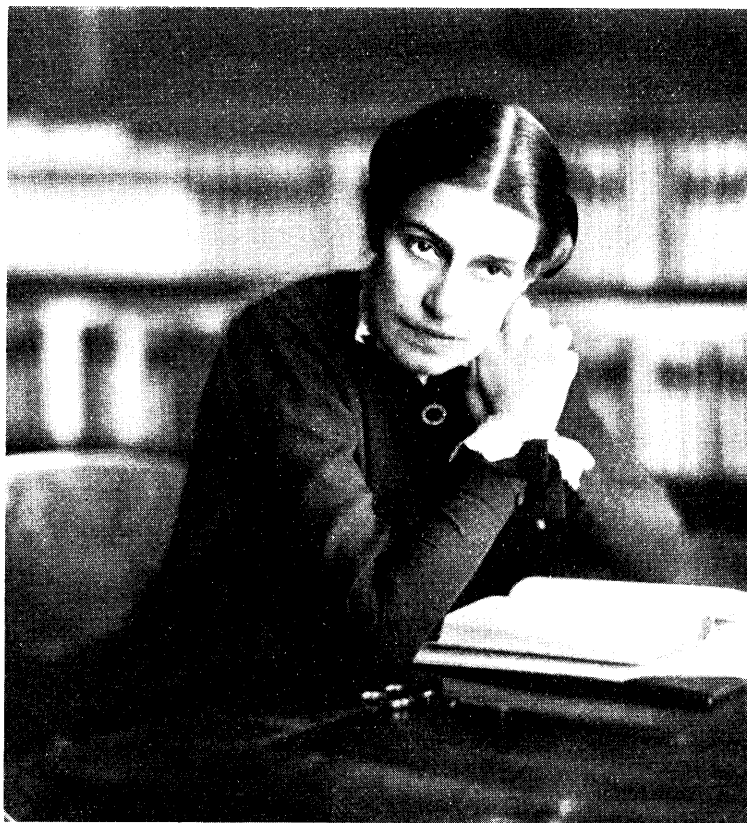
Lena är äldst av nio syskon i fiskarfamiljen i Södra Möres skärgård. Knapphändig, men med fin känsla är hon skildrad i "Kapellet". Hon är utskickad att tjäna piga inåt landet, inte hos majorskan på Värnanäs herrgård, nej, det vore alltför fint. Att vara barnpiga hos gårdsfogden anses vara gott nog åt henne.

Hon går och drar sina itvättade barnplagg på en liten vagn i parken, när den nya prästen i hennes hemförsamling möter henne. Detta barn, 12 år, förtjänar pengar åt fiskarfamiljen. Det kan inte ha varit stora pengar, men hon har alltså av sin lön kunna skaffa sig själv kläder och skänka sina syskon var sin slant. De åtta yngre syskonen kan inte gå i kyrkan om söndagen i brist på kläder och skor. Äldsta bror säger om henne att hon är präktig, förnäm och rart klädd. När hennes mor tror sig ha blivit änka genom faderns förmodade förlisning under en fiske- tur, sätter hon sitt enda hopp till denna sin dotter, fattig unge, som är så rik, att hon har tjänst som barnpiga. Modern räknar med hennes hjälp till att försörja de yngre barnen. Detta är svensk, realistisk fattigdom på 1830-talet. Något av Lenas livsvillkor måste ha avspeglats i hennes ansikte, som prästen beskriver som "vackert, blekt, och högst intressant."

En vit eller ljusblå, tunn ridå i en salong — brukad till teater på en upplandsgård, skilde åskådarna från de uppträdande. Här kunde den häpna Maria i "Songes" se en strålning omkring Jesusbarnets hår. Tablåer var en mycket uppskattad underhållning på högre ståndsgårdarna i trakten kring Stockholm den tiden. Men i detta slags teater såg man inte vad som hände på "scenen" riktigt tydligt. Tygets blåa skimmer lämnade stort rum för egna fantasier och spekulationer. Man kan tala om att slå blå dunster i folks ögon. Man har en känsla av Almquist själv i detta undanlidande, än strålände och än skrämdande sätt att berätta.

Almquist är borta för alltid, och ingen lär väl kunna förstå honom helt och fullt. Vi kan inte vara annat än tacksamma för att han så gärna berättade om kvinnor. Hans kvinnogestalter är fängslande.

Karin Ödeen

Honorine Hermelin Grönbech 80 år

Stockholmskretsen av Fogelstadförbundet samlade den 19 oktober ca 150 deltagare till stor fest på Stallmästargården, då Honorine Hermelin Grönbech — Förbundets högt älskade ordförande — fyllde 80 år.

För de flesta människor, som hunnit så långt upp i åldrarna, syns det naturligt att betrakta den längsta sträckan väg som något bakomliggande. Men för Honorine Hermelin gäller inte konventionella gränsdragningar. För henne är det gångna och nuet alltså bara utsiktspunkter mot framtiden. Genom år och erfarenheter har hon förmått bevara den sinnets ungdomlighet och fördomsfrihet, den obundenhet av normer och det mod som självfallet riktar banbrytarens blick mot framtid och okänd mark.

Bland svenska märkeskvinnor är det väl endast ett fåtal, som haft vänner och beundrare i så vitt skilda läger som H. H. och som lyckats alla divergenser till trots att få dem alla att känna samhörighet och gemenskap. Synnerligen starkt trädde denna gemenskapskänsla fram vid festen på Stallmästargården.

Från när och fjärran, från olika arbetsfält och med vitt skilda livs- åskådningar mötte den dagen fogel-

stadsförbundare, vänner och f. d. elever upp som en enda stor familj för att tacka henne, som för var och en enskilt av dem betytt så mycket. Gemensamt för de många som den kvällen tog till orda var också den självfallna enkelhet och det direkt från hjärtat gående sätt på vilket de alla tolkade den glädje och förundrade gripenhet som mötet med Honorine för dem inneburit.

"Du skall inte vara högfärdig över att du kan hålla föredrag, Ine lilla, för det har du ärvt av mig" sade en gång Honorines far till sin lilla dotter. Det må nu vara hur det vill med det arvet, men var och en som hört Honorine Hermelin tala vet att hon besitter den ordets trollkraft som bryter bojer och vidgar horisonten. Och den makten kan aldrig vara enkel ordakonst bara. För att nå den fordras mod att våga ge sig själv och sina förutsättningar i livets tjänst. Den insatsen har H. H. vågat och i gengäld har det förunderliga livet skänkt henne makten som förlöser andra. Tacksamheten över en sådan förlossningskonst kan aldrig bli en konventionell attityd — den är lika livsnödvändig och ursprunglig som ett källsprång. Tack Honorine!

M. L.

BESÖK HOS MADAME COTTON

På förmiddagen den 17 juni for jag från Genève med Madame Cotton plus sekreterare och chaufför i hennes bil till den gamla släktgård, där hon vilar ut mellan alla sammanträden och resor i fredens tjänst. Gården ligger i Dhuys inte långt från Bourg. Den har tillhört släkten Cotton i generationer. Vi for på slingrande vägar bland Jurabergen med stortartade utsikter. Vi såg två praktfullt gröna sjöar och vi kom till Rhones biflod Ain. Vid en av sjöarna åt vi lunch i en liten restaurang vars specialitet var queneller lagade på sjöns fisk.

I dessa trakter var motståndsrörelsen under andra världskriget stark. Vi såg ett av dess minnesmärken, en kvinnogestalt liksom huggen ur klippan med en inskrift ur en dikt av Aragon:

"Là ou je meurs renaît la Patrie"

Fäderneslandet pånyttföds där jag dör.

Nedanför stod små kors tätt.

Släktgården var ganska underbar, byggd av sten förstås, med både loge och vinkällare i samma pietetsfullt bevarade huskropp. På 1880-talet, när släkten började få lärda medlemmar, hade den byggts till så där fanns många höga rum i två våningar. Nu hade man lett in elektrisk ström, men annars var allt oförändrat — ja, det fanns vatten och avlopp på ett par ställen.

Det var en fröjd att bli visad omkring av Madame Cotton, hon är som en drottning i sin lugna anspråkslöshet. När vi stod i portlidret på gränsen till nästa gård, kom dess ägare förbi på hemväg med sina kor. Med staven ännu i vänster hand kom han fram, bugade

och tog i hand, medan hans gyllengula kor drog förbi utanför porten.

Typiskt nog bestämde Madame Cotton till min förskräckelse att jag måste bo över natten i hennes eget rum, därför att man från dess balkong hade den vackraste utsikten över bergen. Från den balkongen såg jag också nästa morgon hur hon — klädd i en vackert röd morgonrock — talade med chauffören Jean om det som borde ordnas innan vi alla for vidare.

Vi satt i trädgården och jag fick höra henne berätta om den ännu utgivna bok hon skrivit om sin man. Han var en framstående vetenskapsman. En del av hans undersökningar börjar först nu komma till sin rätt. Madame Cotton själv blev visserligen med åren administratör, men hon gifte sig inte förrän i början av första världskriget och hade då bakom sig en rad av år som forskare, dels hos Marie Curie, dels i samarbete med sin blivande man. Därför behärskar hon än i dag sin vetenskap och kan skriva sakkunnigt om sin mans arbete.

Under de fem första åren av sitt äktenskap fick Eugénie Cotton fyra barn. Ett av dem dog mycket snart, ett annat vid nio år sålde. Av de båda som lever är dottern lärare och sonen vetenskapsman. Madame Cotton har en hel rad barnbarn och ett eller två barnbarnsbarn. Hon är högt älskad och vördad som familjeöverhuvud. Själv har jag sett hur kvinnor från alla världens länder hyllar henne med samma känslor. Detta är inte underligt — den kombination av hög intelligens och mänsklig värme som utmärker Eugénie Cotton är lika sällsynt som fascinerande.

Andrea Andreen

brev från Kina

Ur Anna Louise Strongs senaste brev. 20.9.1966.

— — — "Jag frågade 'Red' (18-årig flicka, studerande vid dramatiska högskolan), vad röda gardet gjort tillsvidare. Hon svarade bland annat att när det blev fråga om att göra husundersökningar så rådgjorde man inte bara med de lokala gatukommittéerna och med lokalpolisen utan också med 'granarna i närheten'. Dessa var i allmänhet 'mycket entusiastiska' när det gällde att utpeka de ställen där 'klassfienden' länge hade undvikit eller förlöjligat lagen. Så detta slags undersökningar gick i regel mycket fort och var i stort sett avslutade i många delar av Peking men ej i alla. Mängder av guld- och silvertackor hade upptäckts och var utställda tillsammans med många köpekontrakt på egendomar som för länge sen fördelats i samband med jordreformen och mängder av gamla Chiang Kai-shek-mynt. Också en hel del illegalt innehavda vapen".

"Det var tydligt nog på vilken sida dessa männskor stod, sade hon," och vad de ämnade göra om de fick ett tillfälle." Hon tillade att allt detta guld och silver var som en uppenbarelse, en helt ny erfarenhet för rödgardisterna som aldrig sett sådana saker och först inte visste vad det var. "När vi såg alla de där Chiang Kai-shek pengarna trodde somliga att det var tenn".

Jag frågade om jordägarflyktingarna, — som ju alla var i Peking illegalt och som enligt en order för två år sen skulle flytta hem till sina byar där deras historia var känd och där de kunde söka gottgörelse genom arbete — fått någon tidsfrist inom vilken de skulle lämna Peking. Hon svarade att sådana data getts men de var ej bindande. Men många hade nu lämnat Peking på grund av gardets aktioner.

Hon medgav att rödgardisterna i början gjort misstag. Nu var det överenskommet att man ej fick slå människorna, man skulle handla genom att övertyga ej genom tvång. — — —

till frågan om hemmafruar...

I föregående nr av VI KVINNOR tog en manlig läsare till orda. Han hävdade att hemmafrun som den nya statussymbolen bara var en ny variant av det gamla kvinnoslayeriet. En nedvärdering som kvinnorna inte borde finna sig i. Han tyckte dessutom att arbetsuppgifterna i dagens hushåll, med maskiner av varje slag, inte kunde anses särskilt betungande. "Varje vuxen frisk människa skall ha rätt och plikt att försörja sig själv", var den principiella innebörden i artikeln ifråga.

Vi tyckte att den innehöll åtskilligt brännbart stoff och inbjöd till debatt och här kommer de tre första replikerna.

dubbelarbete - nej tack!

Den manliga debattören förvånar mig. Jag anser det inte vara något "hobbyjobb" att sköta hem och barn. Ni borde skämmas helt enkelt.

Så länge förvärvsarbete innebär dubbelarbete så vågrar jag. Männen hjälper på sin höjd till litet grand med disken emellanåt enligt gifta kvinnor som förvärvsarbetar. Sambeskattningen tar det mesta och barnen behöver växa upp i ett hem åtmin-

stone de första åren.

Har provat dubbelarbetet också. Hela hemmet vart upp- och nedvänt och familjen nervös.

Nej, jag stannar hemma. Gör den manliga debattören lika stor samhällsinsats som jag så kan han lugna ner sig och lämna oss hemmafruar i fred. Han vet inte vad han talar om.

Ung och arg

inget hobbyjobb att sköta hem

Jag anser att barnens plats är i hemmet till de börjar lekskolan. Samhället borde hjälpa alla mödrar som vill att vara hemma till skolan börjar eller gärna något år till. Barnen är det viktigaste vi har i samhället. Män och kvinnor bör vara jämställda antingen de sköter hem eller förvärvsarbete. Till den manliga debattören vill jag säga: "Vet hut!" Det är nämligen inget hobby-

jobb att sköta ett hem. Det är sannerligen inte att bara trycka på knappar. Många manliga anser det jobbigt enligt debatter i veckotidningar. Så länge männen ligger på soffan och sitter bakom tidningen som han gjort i alla tider efter arbetstidens slut i stället för att delta i alla förekommande sysslor så borde gifta kvinnor våga att förvärvsarbete.

När samhället löst de frågorna så att gift kvinna inte får fler arbetstimmar än männen då är det självklart att de kvinnor som kan och orkar skall ut i förvärvslivet. Det inser kvinnorna själva och var familj löser den frågan som det blir bäst.

Rosita

alla har ju inte tvättmaskin

Innan jag allmänt ser på frågan vill jag ge exempel på min egen situation som den har varit.

Efter många år som hemmafru beslöt jag att söka förvärvsarbete. Jag hade då familj, man och två tonåringar. Man fick sina gliringar av familjen. "Du som går hemma, vad du har det bra." Man fick vara passopp åt alla. Ekonomin var inte så bra heller. Så trodde man det skulle vara skönt att komma ut och känna sig mer jämställd med familjen.

Sökte till industrin där kvinnor lär behövas. Kom in på nåd. Man skall helst inte vara 40 år. Lönen var inte så dålig innan sambeskattnings, resor och dyrare hushåll frånräknats. Då blev det inte mycket kvar av årsinkomsten. Någon ledighet existerade knappast. Då vi bor i förort och familjemedlemmarna arbetar på olika håll med lång restid fick jag försöka få ett arbete med kortast möjliga restid för att hinna med att handla. Oftast fanns inget kvar.

Det höll på att plockas bort när vi förvärvsarbetande kom inrusande strax före stängningsdags. Oftast släpade jag tunga matkassar från stan. Sedan var det matlagning, disk och städning. Man tar för givet att familjen delar hemarbetet. Inte många familjer gör det enligt undersökning. Alla vill vara lediga efter dagens slit.

Arbetstakten är så hårt driven att det behövs faktiskt (men hur?). De fria lördagarna är visst till för män. Då fick jag sköta tvätt, fönsterputs och övrig städning. Man orkade ju inte allt i veckorna och vill ju inte att hemmet skall förfalla för att man förvärvsarbetar. Den här situationen höll ungefär ett år, sedan var jag totalt nedsliten enligt läkare.

Min situation är inte ovanlig. Numera är jag hemmafru och värderas på ett annat sätt av familjen. Med risk att bli kallad konservativ vill jag ändå säga möjligheterna att välja bör finnas. En småbarnsmamma (eller pappa) borde också kunna

det utan att slitas för mycket av både hem och förvärvsarbete.

Så några frågor till debattören (utan sign. nr 6 Vi Kv.). Anser ni att den förvärvsarbetande kvinnan med familj har 8-9 timmars arbetstid? I annat fall hur har ni tänkt er den frågans lösning? Är vi jämlika skall vi väl ha lika lång arbetstid.

Anser ni att ett hembiträdes arbete är likvärdigt med övriga arbetstagarers? I så fall varför då nedvärdera en hemmafru som gör samma sysslor (hobbyjobb enligt er åsikt)?

Ni påpekar bekvämligheterna som finns, tvättmaskiner o. dyl. Tror ni det finns i alla hushåll, har ni ingen vetskap om att många bor omodernt? Eller ej har råd?

Anser ni att mannen i tungindustri eller dylikt arbetar med samma slags maskiner eller på samma sätt som förr? Är det på något sätt märkvärdigt om moderna maskiner i någon mån har trängt in i våra hem? Bör det inte underlättas i ett hem likaväl som på arbetsplatserna? Allas olika insatser behövs nog i vårt samhälle.

Den unga kvinna (eller man) som vill stanna hemma och uppfostra barnen borde kunna göra det kanske med något samhällsbidrag. För familjer där alla förvärvsarbetar är nog kollektivhus lösningen. Det byggs alldeles för litet sådana.

I en familj där kvinnan (eller mannen) stannat i hemmet och utför arbetet där är det säkert lämpligast för den familjen. Så länge kvinnan har den lägsta inkomsten oftast så blir det hon. Med de möjligheter som finns nu med skolor och yrkesutbildning blir det nog inte många "hemmafruar" (avskyvärt ord!) i framtiden. Debattören (utan sign.) kan vara lugn. Bara samhället har förståelse och ordnar så kvinnan slipper dubbelarbete. Bostadsfrågan och sambeskattningen är också en stötesten för den förvärvsarbetande kvinnan i dag.

"Hemma-Kajsa"

NÄR FICK ER MAN EN BLOMMA SIST?
Årstidens snittblommor, kransar, buketter

BLOMSTERHÖRNAN

Tel. 46 43 08

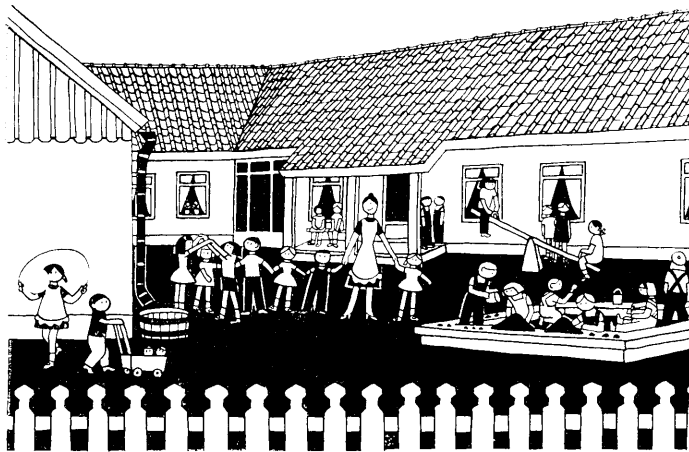
Axel Söderberg

KAOS i Gamla stan

är en visrestaurang som Saga Sjöberg öppnat och som blivit alltmer populär för sitt goda kök och sin ljuvliga atmosfär med sång och musik från kl. 8 Öppet till kl. 12.00.

Stora Nygatan 21 — Telefon 20 58 86

bygga för barn

I syfte att informera kommunerna om barnstugeverksamheten har Kungl. Socialstyrelsen i samarbete med Svenska Arkitekters Riksförbund, Sveriges Förskollärares Riksförbund och Svenska Facklärarförbundet iordningställt en vandringsutställning med motto "Bygga för barn".

Utställningen skall till att börja med visas i följande residensstäder: Nyköping, Linköping, Jönköping, Växjö, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Lund, Halmstad, Göteborg, Vänersborg, Karlstad, Skövde, Örebro, Västerås, Uppsala, Gävle och Falun.

Länsgrupperna för planering och utbyggnad av barnstugor står som lokala utställningskommittéer.

Utställningen invigs den 8 december 1966 när den premiärvisas i Nyköping.

Utställningens centrala del kommer att bestå av ett "lekcentrum" där en grupp barn i 5-6-årsåldern vissa tider på dagen får leka under förskollärares ledning. Kring detta centrum grupperar sig interiördetaljer som belyser hur barnstugornas inredning och utrustning anpassas efter barnens ålder och behov. Dessa inredningsdetaljer inramas av skärmar med information om stadsplanering, statligt stöd till barnstugorna, arbetsmarknadsfrågor, ritningsförslag till lokaler och utelekplatser för barnstugor, barnstugornas organisation och verksamhetens uppläggning med hänsyn till barnens olika utvecklingsstadier.

Två modeller av barnstugor efter socialstyrelsens principritningar kommer att visas på utställningen. Ett antal byggnadsfirmor som levererar monteringsfärdiga barnstugor visar på skärmar sina av socialstyrelsen godkända typritningar samt lämnar annan information av intresse.

En 20 minuter lång film, "Barn och färg", ingår i utställningen. Filmen är gjord i samarbete med laborator Stina Sandels, Barnpsykologiska forskningsinstitutet vid Lärarhögskolan i Stockholm och visar hur färger på olika sätt kan vara en utgångspunkt för barns skapande verksamhet.

Representanter för kommunerna i länet kommer att inbjudas till överläggningar i samband med utställningen. Denna är även öppen för allmänheten.

Piffa upp julens bord med läckra grönsaker

De bulgariska frukt- och grönsakskonserverna har rönt stor uppskattning i svenska hushåll

Prova (om Ni inte gjort det
förut) t. ex.:

Donausallad

Marinerad paprika

Haricots verts

Skalade tomater

Tomatpuré

Tomatjuice

Aprikossylt

Hallonsylt

Jordgubbssylt

Hallonkompott

Jordgubbkompott

NYHET! Strimlad paprikasallad

Vinbladsdolmar

En originalrätt från Balkan,
som på sin tid utgjorde fö-
rebilden till våra kåldolmar.

Generalagent:

AB S. J. NORMAN

STYRMANSGATAN 5, STOCKHOLM Ö.

Tel.: 08/63 01 40

(på djupet) Värme hjälper!

Huskurer är nog bra. Kattskinn är skönt och ungarna älskar honung. Men värme på djupet **hjälper!** OSRAM värmelampa ger värmestrålning av solljusets karaktär, värme som når under det ytliga hudlagret och stimulerar

blodcirkulationen i muskler och kroppsvävnader. Vid värk och lättare infektioner — tänd Er OSRAM värmelampa, känn hur värme som går på djupet hjälper. Den gör hela familjen piggare, gladare, vackrare!

FY FOR SNUVA! Värme på djupet gör det lättare att andas och tar bort det tunga trycket över pannan.

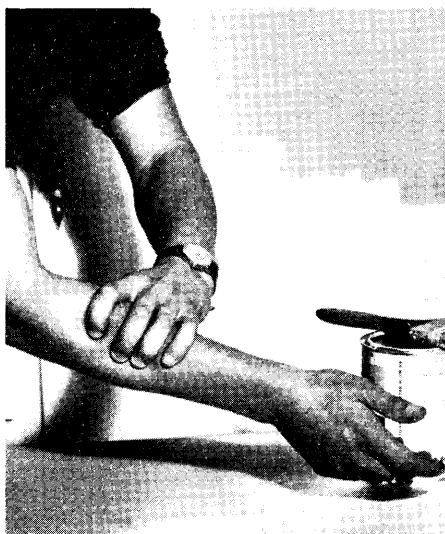
KNARR I LEDERNA? Värme på djupet lindrar den molande värken och ökar rörligheten i stelade muskler.

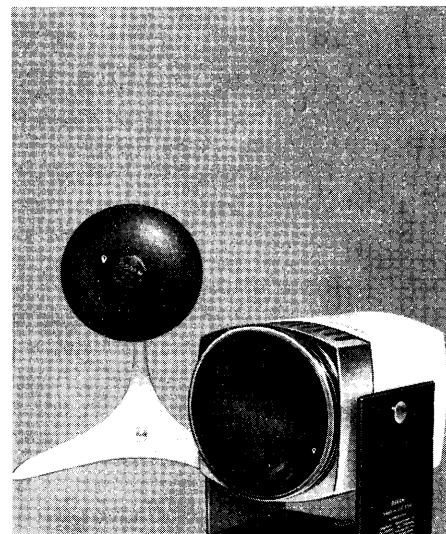
TRIST MED FINNAR! Värme på djupet hjälper mot ytliga infektioner och småsår i huden.

TROTT OCH TRAKIG HY? Ansiktsbehandling med OSRAM värmelampa stimulerar blodcirkulationen, hyn blir smidig, mjuk och fräsch.

TRÄNINGSVÄRK — ÄN SEN DÅ? Värme på djupet mjukar upp överansträngda och ömmande muskler.

OSRAM

-DET LYSANDE
VÄRLDSMÄRKET

OSRAM Värme Populär kostar omkring 49 kr.

OSRAM Värme de Luxe med automatisk strömbrytare och skyddande, elegant armatur kostar omkring 74 kr.

en klänning "att bo i"

Inte bokstavligt förstås. Men nära nog. Ibland i provrummet kan man med ens känna att det här, det är klänningen just för mej. Man behöver knappast se efter i spegeln, det har redan uppstått ett slags samförstånd mellan kropp och plagg. Man känner trivsel. Man har hittat en klänning "att bo i".

Det är väl något av den känslan som Katja of Sweden satsar på när hon skapar sina i särklass enkla, lediga och figurvänliga kläder. Och det är vi henne djupt tack-samma för. För det är just de där klänningarna som man "bor i", som aldrig blir för gamla och som man inte tröttnar på.

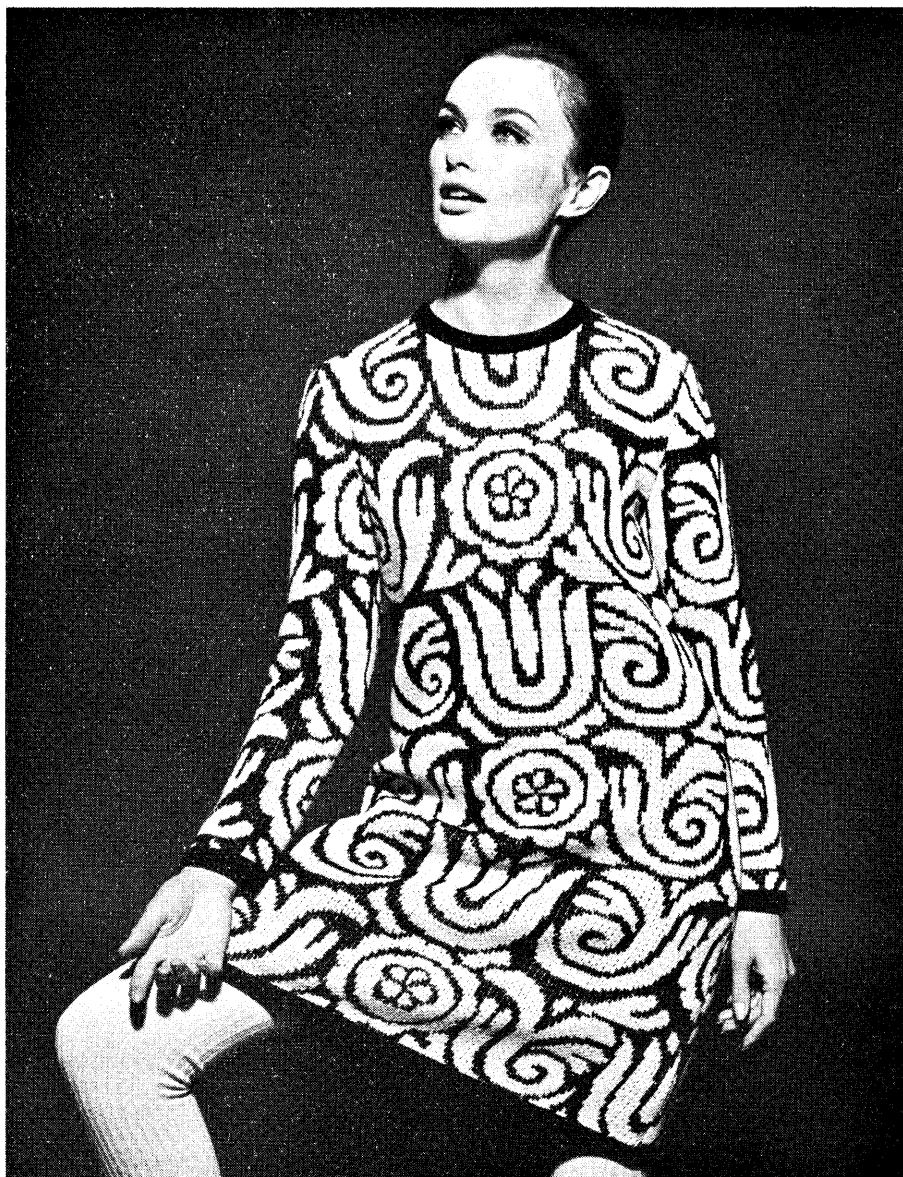
Vi har valt tre plagg ur Katjas och MMT:s höstkollektion. Den grovstickade kurbits-blommande ylleklänningen i mörkbrunt och vitt är något att längta efter i kulna och kalla dagar. Den tillhör Katjas boutiquekollektion och lär dessvärre inte vara så lätt att få tag på här hemma. Många av hennes modeller går i stor utsträckning på export. Priset för den här rör sig omkring 265:— kronor.

Polokragen och de nedhalkade fickorna är några av den här säsongens kännemärken. Här utgör de viktiga detaljer på en annars jumperslät, tuppfjätsmönstrad klänning i yllejersey. Pris c:a 195:— kronor.

Ränder i diagonal till omväxling med ränder på tvären och längden är en annan av höstens nyheter. Här skapar randningen en slags spiraleffekt som får jerseyen att ännu mera följsamt rätta sig efter kroppens rörelser. Ett långt s. k. jump-in blixtlås utgör den enda detaljen på den här modellen som finns i beige, gröna, gråa, gula och lila toner. Pris c:a 220:— kronor.

Från MMT kommer också Elisabeths be-dårande plagg för de minsta. Materialet är den praktiska 3te-jerseyen. Den relief-mönstrade klänningen med sin lite blusade ärm och för så unga damer evigt aktuella A-linjen, finns i färgerna vitt, rosa och turkos.

En mera tuff stil kännetecknar de roligt spelkortsmönstrade plaggen. Såväl klänningen som pojkkostymen finns bl. a. i följande spännande färgkombinationer oliv-rosa-ljusblått, rosa-marin-rött och brunt-beige-vitt.

stegra vietnam- insamlingen

Avgörande strider rasar i Vietnam. Om det vietnamesiska folket skulle förlora sin tappra försvarsstrid skulle hittills oanade fasor, kanske ett förintande vätebombskrig bli perspektiv för oss och alla världens folk.

Vi kan inte deltaga i kampen, men vi kan ge vår fattiga skärv åt dem som kämpar och ger allt.

Vi vet att det finns många som vill hjälpa till om de bara får en påstötning. Soarén i Konserthuset i Stockholm är ett stimulerande exempel. Sätt igång på nytt. Förbättra våra goda hittillsvarande resultat!

Transport 38.732: 28

S:t Görans SKV-avdelning	60:—
Antti Konhia, Borås	10:—
Hjalmar Johansson, Uddevalla	200:—
Mira och Vide Svensson, Solna	25:—
Josef Gustavsson, Linköping	20:—
Göteborgs SKV-distr., bössinsaml.	1.040: 12
Mölnåls SKV-avd.	150:—
G. Fröbom, Porjus	50:—
Ingrid Boström, Kopparberg	20:—
Brit Hedman, Rotebro, listinsaml.	30:—
Anna-Lise Möller, Huskvarna	20:—
Mme Eugénie Cotton, Paris	100:—
Senora Issa Cardel Mexico 1 -D.F.	25:—
Mia E., Sthlm, bössinsaml.	681: 30
Kerstin Ekberg, Sthlm	25:—
Frånö SKV-avd.	330:—
Gunnar Skott, Vingåker	10:—
Mary och Björg, Oslo	20:—
Ulla Lorentzon, Solna	25:—
Bromma SKV-avd., Sthlm	225:—
Gerda och Bror, Sthlm	20:—
Lennart Thunman, Sthlm, listins.	65:—
Biurslättsavd., Gbg	175: 50
Märta Karlsson-Varnemo, Norrköping, listinsaml.	100:—
Anna Englund, Mora	20:—
Innerstadens SKV-avd., Sthlm	110:—
Lova Mäki, Seskarö	15:—
Anna Appelberg, Västerås	10:—
Hulda Könberg, Köjaviken	10:—
Anny Öhman, Porjus	100:—
Hildur Lönnström, Porjus	50:—
Bertil Westman, Adelsö	10:—
Stor-Sthlms SKV-distr., insaml. vid Folkets Hus	248: 32
Mölnåls SKV-avd., bössinsaml.	482:—
Ventörs SKV-avd., Sthlm	200:—
Sivert Larsson, Södertälje	100:—
Ester Engcrantz, Sthlm	25:—
Arne Viklund, Junsele	20:—
Sandberg, Göteborg	10:—
K. Johansson, Uddevalla	25:—
Skövde SKV-avd.	100:—
T. Englund, Hägersten	15:—
Lars Tunegård, Sthlm, listinsaml.	50:—
M. E., bössinsaml., Sthlm	441:—
Luleå SKV-avdelning	200:—
Centrala SKV-avdelning, Gbg	450:—
Ann-Marie o. Kjell Lundin, Nacka	6:—

Summa kronor 44.866: 52

en jul- hälsning

Vid jultiden 1893 bodde vi hos min morbror som var förvaltare på Skokloster. Från den julen minns jag en bild av en flicka som var så liten att hon måste stå på en stol för att kunna tala i en väggtelefon. Jag minns också de rader som stod under bilden — jag hade just lärt mig att läsa.

Hallå, hallå till eder alla
i telefon signal jag ger
och jorden runt mitt rop må skalla
en jul så glad jag önskar er!

Andrea Andreen

ett gott nytt år

vill vi tillönska alla läsare liksom hela kretsen av trogna medarbetare landet runt. I denna nyårsönskan innesluter vi allt gott för Er personligen — god hälsa och framgång i arbete. Men vi vill gärna hoppas att det nya året skall föra med sig framgång för oss i vår egenskap av små beståndsdelar av hela mänskligheten. Det vill säga: att 1967 måtte bli ett vändpunktens år för alla som kämpar för fred och oberoende: att 1967 måtte bli det år då alla rika länder tar sig samman för att på ett verksamt sätt bistå de fattiga länderna; att 1967 måtte bli ett märkesår i strävandena att uppnå jämlikhet, inte bara mellan nationer och folkgrupper utan också mellan kvinnor och män

På vårt sätt och med våra blygsamma resurser vill vi fortsätta vår kamp för fred, trygghet och rättvisa. Och vi hoppas på allas Ert stöd även i fortsättningen.

Vi kvinnors redaktion och expedition.

Stockholms stad bjöd på sight-seeing

Stockholms stad bjöd en av dagarna hela barnkonferensen på sight-seeing i bussar. Södra förstäderna, Essingeleden, Gärdet och Djurgården besågs och Stadshuset besöktes. Programmet uppskattades livligt av delegaterna som mangrannt infunnit sig.

Alfa blir . . .

Fortsättning från sidan 21

fälling, som socialist och fredsvän. Och vad hade hon fått i stället? Ingenting. Hon kände inte en levande människa som var socialist eller fredsvän eller ens ateist. Alla deras bekanta var högerfolk och försvarsvänner och trodde på Gud så där i allmänhet.

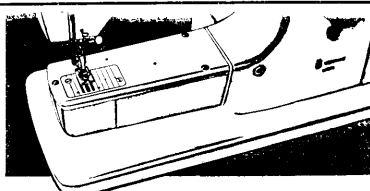
Vad skulle hon göra?

Harold Gote kunde hon inte tala med och ingen annan heller. Hon gick hem till sina böcker. De var hennes verkliga vänner. De frågade inte efter om hon var rik eller fattig, höger eller vänster —

Förresten, var hon verkligen socialist?

Hon visste inte — hon hade ju ingen att fråga.

Hon visste bara att hon var fruktansvärt ensam.

Friarm förstås!

— om Ni tänker modernt
i symaskiner!

Husqvarna erbjuder Er ett stort urval moderna symaskiner med friarm för bekväm sömnad av ärmar, byxben, småbarnskläder, lagning. Provsy idag!

Pris från **945:-** + oms.

Husqvarna

Sveriges mest köpta symaskin

Ring **50 90 25**
för demonstration!

RING

22 99 40

vid behov av

KOL — KOKS

ANTRACIT — BRIKETTER

ARA

Lavén AB

STOCKHOLM

Kungsgatan 4 A

KONDITORIET

KUNGSGATAN 82

REKOMMENDERAS

Telefon 50 20 18

MÅLARE HENRY KJÄLLANDER
till Eder tjänst
BONDEGATAN 65 - STOCKHOLM Sö
Tel. 43 31 89 — 41 62 59

TV - Radio - Transistor

alltid ett fynd hos

**International
teve**

Blekingegatan 6 - Tel. 40 96 11

Salon Carina

MANNE NILSSON

Odengatan 75 (vid Odenplan)

Allt i modern hårvård

Torsdagsöppet till kl. 20

Tel. 30 74 95

CHIC MAMMA

Upplandsgatan 60 — Tel. 30 73 74

GÖTEBORG:

Vid köp av
Radio - TV - Kylskåp

kontakta

Philip Carlsson
Radio o TV

Husargatan 24, Göteborg. Tel. 11 15 86

HAMMARBYHÖJDEN:

Hammarby Ur — Optik

Finn Malmgrens plan 7
Johanneshov - Tel. 59 40 50

Stjärnurmakare

Leg. Optiker SOR

Rikhaltig sortering av
glasögonbågar
och optiska artiklar

CERTINA

Urreparationer utföres noggrant, och
under garanti. Läkarrecept expedieras,
glasögon utprovas.

KAFFE, BRÖD, DJUPFRYST m. m.

M A Y S S H O P

Ulricehamnsvägen 2

Öppet alla dagar kl 9—22

BAGARMOSEN:

ALLT I BRANSCHEN

(kvällsöppet)

Evas Frukthop

LAGAPLAN 6 — BAGARMOSEN

Telefon 49 58 87

Köp K L A P P E N hos

**O. L:s
Manufaktur**

Emågatan 29 — Bagarmossen
Tel. 48 03 47

Bagarmossens Blomsterhandel

Lagaplan — Telefon 39 19 39

**gynna
VI KVINNORS
annonsörer**

**att tänka på
inför
julen:**

**KÖP INGET
SYD-
AFRIKANSKT!**

Tre boknyheter

ANNA ITKINA:

Alexandra Kollontay

Generalsdottern — Ambassadören
Kollontays levnadsbana skildras i en myc-
ket koncentrerad form. Itkina var nära vän
till Kollontay och har därför kunnat ut-
nyttja ett rikhaltigt material av brev och
minnesanteckningar.

Pris inb. 7: 50

JUHAN SMUUL:

Antarktisk Dagbok

"Man läser den med nöje och behag och
under begrundan." Förf. Gunnar Adolfs-
son.

Pris inb. 12: —

DAGNIJA ZIGMONTE:

**Barn och träd sträcker
sig mot solen**

Lika intressant som titeln är bokens inne-
håll...

Pris inb. 15: —

Böckerna kan köpas i bokhandeln eller di-
rekt från

Förlags AB

INTERNATIONELL REVY

Box 9004

Stockholm 9

*Vill Ni ha
r-i-k-t-i-g*

VODKA

säj då

MOSKOV-SKA-YA-HA

**så får
Ni äkta
RYSK
VODKA**

MOSKOVSKAYA

SYSTEMETS NR 82

BJÖRKHAGEN:

BJÖRKHAGENS SJÄLVTVÄTT

Kem.- och vittvätt

Halmstadsvägen 41, tel. 49 03 02

Björkhagen Centrum (läkarhuset)

Ö p p e t:

Måndag, onsdag, fredag 8—18, tisdag,
torsdag 8—20, Lördag 8—13.

Välkommen till

**Ritas
Damfrisering**

Båstadsv. 6, Björkhagen. Tel. 59 24 10

Julhandla hos

ALMS MANUFAKTUR
Båstadsvägen 7. Tel. 59 23 00

TORA DAHL

GUNBORGBOKEN

...när du kommer ut i livet...

Avslutande roman i Gunborg-serien.

Allt större krav ställs på Gunborg. Skolan väntar att hon skall vara mogen inför studentexamen. I kärleken vill hon inte sära och göra ont — men hon står mellan två män. Hon söker sin väg mot självständighet och oberoende...

Pris 31:50 inb. 36:50

Ovriga romaner i Gunborg-serien: FOSTERBARN • LANGT BORT HÄRFRÅN • I FRAMMANDE LAND • DÖRRAR SOM ÖPPNAS • BESYNNERLIGA VÄRLD • INTE RIKTIG KÄRLEK • SOMMAR OCH VINTER

TIDEN • FIB

vi kvinnor

Nummer 7-8 1966 - 18:e årg.

Ansvarig utgivare:

VALBORG SVENSSON

Redaktör: BIRGIT JANSSON

I redaktionskommittén:

GUNNEL GRANLID

MAUD SUNDQVIST

BIRGIT ÖHRN

Annonser: BIRGIT VINNA, Gimögat. 40, Johanneshov. Tel. 48 59 70

★

Utkommer med nio nr per år

Prenumerationspris per år 8 kr

Lösnummer 1: - kr.

Postgiro 5 13 23 - Norrtullsgatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS

VÄNSTERFÖRBUND

Tel. 32 80 96

Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB, Borås 1966

ur innehållet:	sid.:
För en lycklig barndom	3-5
Barnens hälsa i dagens värld	6
Höjd levnadsstandard — ökad ungdomsbrottlslghet?	7
Det moderna kriget, ett krig mot barnen	8
VIETNAM	12-13
Kort paus med Gisela May	18-19
Alfa blir socialist	20-21
Carl Jonas Love och kvinnorna ..	24
Besök hos Madame Cotton	26
Till frågan om hemmafruar	27
Bygga för barn	28
Kåseriet	35

OMSLAGSBILDEN:

Sera Lidman och Nguyen Thi Bihn

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdad sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och rätt att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befördran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

20-konto gör pälsköpet enkelt...

Nu kan Ni köpa pälsar på 20-konto till kontantpriser utan räntor och extra tillägg. Betala 20 % i handpenning och resterande på 20 månadsbetalningar.

Se säsongens vackra pälsar i vår nya specialbutik. Även pälsfodrade kappor samt skinn- och mockakappor i stor sortering.

Carlboms PÄLS

Karlbergsvägen 46

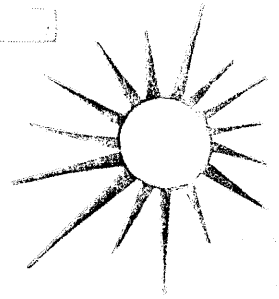
Telefon 30 87 51

T-banan till S:t Eriksplan. Buss 50

Lätt att parkera. Måndagsöppet till kl 20.

Vårt populära 10-konto på dam- och herrkläder får Ni i vår huvudaffär Karlbergsvägen 40.

kåseriet:

Den förföriska banaliteten

□ Jag har egentligen mycket få laster och tillåter mig inte några mer anmärkningsvärda utsvävningar. Någon gång vill jag dock känna mig lite lyxig och går då till en salong, en damfrisering på ett av stans fina hotell.

Jag har valt ut den med omsorg och det som slutligen fick mig som kund där var den avdelning där torkhuvorna är placerade. Sedan jag lyckats få salongens ägare att köpa in ett par fotpallar som komplement till möbleringen är denna del av salongen rena psyko-terapi. Vi sitter där i djupa sköna tegelröda fåtöljer. Framför oss sorlar en liten fontän så sinnrikt konstruerad att vattenstrålen skiftar färg med en behaglig monoton. Varmluften susar sovande runt öronen. Man beställer in en bricka med hutlöst dyrt kaffe, tänder en cigarill. Du sköna värld!

En liten rar människa brukar ta hand om mej. Nu vet hon att jag är håröm och behandlar mig med yttersta varsamhet. Vi spelar våra roller mycket bra. Jag försöker verka fin dam och låter mig villigt passas upp. Det är något skumt med det — jag medger det gärna. Men stunden i salongen är så kort, bara en timme då jag får

en berusande känsla av att vara något anmärkningsvärt, en person som man springer med tändsticks-askar och askfat och kaffe till.

□ En allvarlig person har påpekat för mig att damfrisöyrket är ett av de slitigaste som finns, ett typiskt serviceyrke i vilket det är som mest arbetsamt då andra människor skall ha ledigt. Ibland plågar mig också samvetet och jag minns en novell jag läste just där på salongen — jag tror den var av Tove Ditlevsen — om en damfrisörskas och hennes kund. Den var mycket frän — mot kunden. Efter en sådan rannsagningsstund i den tegelröda fåtöljen lämnar jag lite extra dricks, vilket inte precis gör mig bättre i min seriösa väns ögon. Allmosor, muttrar han.

Men han kan ju inte veta hur det känns att klippa en ny frisyr och lägga lite toning över luggen. Vi känner oss som om vi gav oss ut på ett stort äventyr — jag och min tjänande ande. Vi diskuterar ansiktsformen, nacken, vilken linje som är fördelaktigast för pannan.

Vi gör oss bekymmer för mitt hårfäste och grubblar över nyanserna på toningsskalan. Till slut går hon till verket med sax, rakblad, små tuber och flaskor, hand-

dukar och spolar. Efter en sådan procedur är stunden i torkhuven dubbelt njutbar. Det är som att vänta på en julklapp. Jag föreställer mig att jag skall träda ut ur salongen som en ny kvinna fatigare men med komplexen bortträngda och med en känsla av inre säkerhet. Detta förstår inte min annars så kloke vän.

□ Jag vet inte om man har specialgjorda speglar i min salong eller om det är något med ljuset. Man ser annorlunda ut när man ser sitt ansikte i toilettbordets spegel. Man lägger på lite extra mascara, jämnar till linjen på överläppen med läppstiftspenseln. Det är så tacksamt här där alla ögon blir klara och alla kinder rosiga. Man känner sig ung och lyssnar med en tonårings öron på romantiska bitar i stil med "The man I love" och "Livets underbara gåva". Musiken finns i bakgrunden och tår bort metalliska ljud och bullret från gatan. Och det spelas bara "soft music". Hos hårfrisörskan älskar jag den sortens musik. Jag ger mig hän åt banaliteter. Jag njuter av det som Thomas Mann kallar "Das Leben in seiner verführerischen Banalität".

Kraka

Insänd lösningen till Vi kvinnor, Norrtullsgatan 5,
Sthlm Va före den 15 januari. Märk kuvertet: Julkruss.
De först öppnade rätta lösningarna belönas med bok
priser.

LA -66	VILL USA FÖR- GÖRA	NOVEM- BER- COSSE	TOFS- PRYDD	GER HUSHOR- BE- SVAR	HOPPAS VI HON KAN FÅ	TIDS- AD- VERB	PRO- NO- MEN	TILL- TALS- ORD	YTHÄTT	GÖTA KANAL- TUR	BÖR FINNAS FLER	SNART NYTT	IM- PER- FEKT	VANLIGT MELLAN JUL O. NYÅR	MAJAS POJK- VÄN	BIL- MÄRKE	A LEN
HOPPAS VI PÅ FINT										EAU DE ---							
P UT T									VÄXLAR DYR EL KÄR								
EN ELLER FLER			GAM- MAL LÅNGD				TÄNDS VÄL I JUL	ENG. TILL- TAL KYLÄ				I SENE- GAL					
I SYD O. NORD			SJÖ- VASEN- DET									TIDE- VARV		BORT- OM ALL RÄSON	BÖNA BUS- KE		
PRE- POSI- TION		HAR JU ÄVEN POTAT- TIS	HAR GIORT SIG FRITT		STRAND- PELA- RE	KAN JULENS LJUS				SKREV OM RO- BINSON ÖRT						BJÖRN- KLO- ÖRT	
STUM AK- TOR	GÖR KOST- NADER NA....					... OCH MEST DESSA..											GÖR KANSKE JUL- SNÖ
								SÄGER INGET							ÖKAND GENE- RAL		
GOLV- JOBB	I RAK FÖLJD FRUKT TÄR								UT- ROP			ÄKTA PAR					
				NOR- NA		KUNG I MY- KENE		OM TOM- TEN	SMILA			FÖR ÖV- NING	FYLLS I JUL		KÖR I STHLM		ATT EJ HA "FLAX"
PÅ SKÅNE- BIL		BIBL. MYNT	RYT- TAR- FOLK		Ö I LILLA BÄLT				PÅ SOL- VALLA	I FAUST- SAGAN							
GENOM MÜN- CHEN					ORT I DÄLÖM		G O T T *			RAM TÄ- PINA						TRIST VÄTA	
OSTY- RIGA BARN										GLO	N	Y	T T *			P A R	
FÖR RO SKULL				JR TILL- BEDJA- RE									ODEN O. TOR		ARAB- NAMN	Å R	
TYA- GA- DE							OÄND- LIG ELAK					SLAG- DON					"PLUGG"
VALD TILL RIKSDAGEN									SMEK PELE- RINER				SVAG I DEN HÄNGS				
NEGA- TION	STÅR FÖR DÖR- ÄN	NIR- VANA			DEM SOM HELST			KALL- ORT						KLUBB			
		BRU- TAL	SCHW. FLOD		STÄNK					SPEL- TERM					LITUM AVMAG- RAD		
BREV- BÄRA- RE					LEGE- RING KÄLLES			FÖRST		VÄL- LUST- ING		PÅ SKARA- BIL		KLABB GATA I PARIS			FÅR ÖK
KALLAS STULNA BILAR						SPAR- SYM- BOL		LÄR VAR- DAG VARA				MO- DIG					
LIE- RA		STOR I U- LAND						BLEV GAM- MAL				FÖR HÄL- SAN					
			DI- REKT					GER BERG- MAN					FÖR- NAMN				

VI KVINNOR nr 7-8, årg. 18.

Pris 2: - kronor.

(Med detta nummer följer som bil. ett tryckt
inbetalningskort.)

Namn:

Adress: